

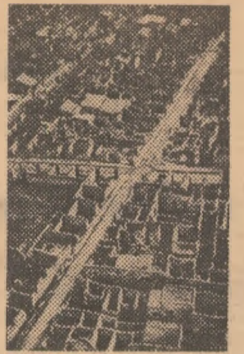
Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Ultima zi a orașului Pompei

Cea mai celebră
catastrofă naturală

de V. KONDRATIEV

Biblioteca Centrală
Regională
Humedoara-Deva

DIN SUMAR:

- Moscova 1981 ● De 660 000
ori „Fiat-124“ ● Două inimi
bat la fel ● Ce nu se poate
vedea la Grenoble ● Un zero la
fiecare doi centimetri ● Fulge-
rele lui Zeus ● 200 de turiști în
eter ● Psihoza Bonnie și Clyde
- Un nou tratament antireuma-
tic ● La vânătoare de jakare
- Și totuși, n-a fost Singer ● Gi-
gantice roți fosforescente...

Trei grații

Foto: L. Borodulin (A.P.N.)

Gata de zbor: elicopterul „KA-26“

Foto: I. Kogan

De ce
nu ascultă
copiii

Meciul
mini-maxi
și câștigătorul
lui

ANUL XXIV

7

(1196)

16 februarie
1968

12 pagini, 1 leu

POVESTIRE DOCUMENTARĂ

Predecesorul lui Hlestakov

Cu aproape un stert de veac înainte ca Hlestakov să bîntuie orașele de provincie ale împărăției rusești, în 1812, în orașul Gheorghievsk, pe atunci centrul administrativ al Caucazului, a descins un personaj ce avea să-l prefigureze pe eroul din „Revizorul” lui Gogol.

Junele Sokovinin, căci așa se numea eroul povestirii noastre, s-a înfățișat autorităților locale drept aghiotant al lui A.B. Balășev, ministru poliției în guvernul de atunci al Rusiei, și și-a prezentat împuternicirile de trimis al țarului și guvernului pentru recrutarea și alcătuirea unor formații de miliție populară. Misiunea părea că se poate de firească, întrucât, după cum se știe, Rusia era atunci angajată într-un război greu cu Napoleon.

Autoritățile au arătat „inaltului împuternicit” toată solitudinea; fiecare funcționar local se străduia să-i fie de folos, cu gândul ascuns la consolidarea carierei sale. Viceguvernatorul, hipnotizat de împuternicirile lui Sokovinin, i-

satisfăcut imediat cererea de a-i da zece mii de ruble din casieria Administrației financiare, pentru echiparea unităților de miliție. General-maior S. A. Portniaghin, comandantul regiunii militare Caucaz, s-a pus la dispoziția „aghiotantului ministrului poliției” cu o egală însuflețire. La însoțitor personal pe Sokovinin în călătoria acestuia la fortărețele din Caucaz și a trecut împreună cu el trupele în revistă.

Într-un cuvînt, totul era în cea mai perfectă ordine. Inconștient de respectul general, energicul Sokovinin desfășura o activitate laborioasă pentru „salvarea patriei”. Singurul lucru care îi stingherea „nobilă misiune” era grija autorităților locale de a-și face cunoscut la Petersburg zelul cu care îl sprijineau pe Sokovinin. Departamentele locale ale poliției, finanțelor și armatei se grăbeau, care mai de care, să trimită rapoarte la Petersburg. Dar întreprinzătorul „aghiotant al ministrului poliției” nu înțelegea să se dea bătut cu unia cu două. Se prezenta deci la dirigințele poștei din Gheorghievsk, care se pare că putea rivaliza, prin naivitate, cu omonimul lui din „Revizorul”, și-i ceru, sub pretextul apărării unor „secrete” de stat superioare, să-i pună la dispoziție toată corespondența oficială: atât cea expediată din Gheorghievsk, cât și cea care era adresată autorităților locale. În felul acesta, izbuti să înlăture orice măturii compromițătoare pentru activitatea lui. Simțindu-se stăpîn pe situație, Sokovinin îl rugă pe generalul Portniaghin, care se arăta atât de binevoitor față de el, să-i pună la dispoziție un ofițer, cu ajutorul căruia se grăbi să trimită la Petersburg propriile lui „rapoarte”.

Insolența fără margini a lui Sokovinin și afacerile lui pe scară mare sfîrșiră, totuși, pînă la urmă prin a atrage atenția autorităților din capitală. Cazul Sokovinin ajunse pînă la Consiliul de Miniștri și avu o asemenea răsunet încît oficialitățile se văzură nevoite să-l încunoștiințeze și pe împăratul Alexandru I. Alarimate, organele de poliție îl arestară pe Sokovinin, în februarie 1813.

La interogatorii, arestatul declară, mai întîi, că adevăratul lui nume de familie era Vsevolojski, apoi se răzgîndi și se dădu drept un vlăstar al celebrei familii Golijin. Dar cercetările poliției reușiră să stabilească adevărata identitate a aventurierului. Se dovedi, astfel, că era fiul lui M.G. Medoks, un cunoscut om de teatru din Moscova. Roman Medoks fusese alungat din casa părintească pentru viața lui destrăbălată, după care intrase ca pisar la o circumscripție de poliție, iar ceva mai tîrziu se angusase în armată cu gradul de subofițer. În 1812, Roman Medoks intrase în rândurile miliției popu-

lare, de unde dispăru cu casa de bani a regimentului său. Cu banii furajați își alcătui o garderobă luxoasă și începuse epopeea sa caucaziană.

După terminarea cercetărilor, fu judecat și întemnițat timp de paisprezece ani, mai întîi în fortăreața Petropavlovsk, apoi la Șlisselburg și din nou la Petropavlovsk. La moartea lui Alexandru I, Medoks fu eliberat, iar în 1827, noul împărat, Nikolai I, îi îngădui să se stabilească la Viatka, sub supravegherea poliției.

Recluziunea în fortăreața Șlisselburg se dovedi plină de consecințe neașteptate pentru aventurierul nostru, care făcuse acolo cunoștință cu numeroși deținuți politici, participanți la mișcarea „Decembristilor”.

Medoks nu rămase la Viatka decît cîteva luni, părăsind orașul cu acte false. Trei luni mai tîrziu fu, însă, arestat la Ekaterinoslav și expediat, sub pază puternică, la Petersburg. Dar încă de pe drum își reluă obișnuitele-i manevre și se adresă țarului Nikolai I cu rugămintea de a-l ierta țarul și plecarea urechea la solicitările escrocului și hotărî să-l trimită în Siberia, ca soldat de rînd. Așa se face că, în toamna lui 1829, Medoks se ivi la Irkutsk.

Datorită cunoștințelor lui, fu angajat ca receptor al copiilor lui A. N. Muraviov, unul din întemeietorii organizației politice ilegale „Uniunea Salvării”, din care făcuse parte și P.I. Pestel. Nobil de origine, Muraviov fusese și el deportat în Siberia, dar țarul îi lăsase toate privilegiile de rang și de aceea fusese numit numaidecît primar al orașului Irkutsk.

Cunoscînd teama țarului față de participanții la mișcarea decembristă, Medoks se gîndi că ar putea-o ușor folosi pentru planurile sale. Într-adevăr, luă imediat legătura cu faimosul comandant al jandarmăriei țariste, A.H. Benkendorf, și-l informă despre existența unei organizații conspirative, „Uniunea Cauzei Mărețe”, alcătuită din decembrisții deportați și din cei aflați încă în libertate.

Informația lui Medoks fu deîndată comunicată țarului, care ordonă o anchetă minuțioasă. La Irkutsk se ivi un anume Vohin, înarmat cu un mesaj al lui Benkendorf adresat lui Medoks, prin care acesta din urmă era anunțat că, „aducînd servicii statului, se poate bizui pe mărinimia țarului”.

Pentru lămurirea deplină a primejdiilor ce-l amenințau pe monarh, Medoks fu chemat urgent la Petersburg. Soarta îi mai suridea o dată. Era din nou liber, iar fondurile puse la dispoziția lui de serviciile secrete îi asigurau o existență mai mult decît îmbelșugată.

Dar descoperirea complotului anunțat de Medoks înfrîza prea mult. După cîteva luni, organele poliției țariste începură să-l bănuiască pe Medoks de a fi pus la cale o nouă escrocherie și-l somară ca în opt zile să-i pună la dispoziția Ohranei pe complotiștii fabricați de imaginația sa. Medoks, care atunci se afla la Moscova, dispăru din nou.

Cînd își dădu seama că fusese înșelat, furia lui Nikolai I nu mai cunoscu margini, cu atît mai mult cu cît el urmărise cazul cu toată atenția și se aflase multă vreme sub teroarea complotului anunțat de Medoks. Fortărețele Petropavlovsk și mai apoi Șlisselburg își deschiseră din nou porțile pentru neobositul aventurier. De data asta Medoks fu condamnat la douăzeci și doi de ani închisoare.

Nu și-a ispășit totuși întreaga pedeapsă, deoarece, cu prilejul încoronării noului țar, a fost eliberat și s-a stins din viață liniștit, după trei ani, la conacul fratelui său.

(Text prescurtat)

Sviatoslav Belza

ISTORIE LITERARĂ

Sherlock Holmes în Rusia

Eroul lui Arthur Conan Doyle a descins în Rusia, pentru prima dată, în anul 1893, din paginile revistei „Zvezda” editată la Petersburg de Piotr Soikin. Titlul povestirii era „Banda pestriță”. Prima carte tradusă în rusește a lui Conan Doyle a apărut după un an, iar prima culegere din opera scriitorului în

1898. Această ultimă dată marchează începutul marșului triumfal al lui Sherlock Holmes prin Rusia, unde numele lui a devenit curînd la fel de popular ca al altor eroi ai literaturii engleze: Gulliver, Robinson Crusoe etc.

Editorii ruși tipăreau anual zeci de titluri din opera lui Conan Doyle, uneori concomitent cu apariția originalelor în limba engleză. Astfel, revista „Novoe Slovo” a publicat în foileton „O lume dispărută” în același timp cu apariția ei în periodicele britanice. Romanul „Colina groazei” a început să fie publicat în revista „Jizni i sud” o dată cu apariția lui în revista engleză „Strand Magazine”.

Popularitatea scriitorului britanic creștea mereu și, între 1902—1917, „Cîinele din Baskerville”, de pildă, a atins după cele mai sumare calcule, 28 de ediții. S-a stabilit chiar punctul culminant al popularității lui Sherlock Holmes în Rusia: în anii 1909—1912, cînd eroul lui Doyle a depășit sfera literaturii, iar numele lui a început a fi utilizat pentru a boteza diferite sorturi de țigări, restaurante etc. De aici și pînă la contrafacerile de tot soiul n-a mai fost decît un pas și vitrinele librăriilor ruse au început să fie invadate de diferite cărți ce foloseau arbitrar numele scriitorului englez și al eroului său de faimă universală. Lucrurile au ajuns pînă acolo încît în 1908 a apărut o carte cu titlul „Cazul revistei „Ogoniok” și Sherlock Holmes”. Subiectul cărții era cît se poate de semnificativ: aflînd de falsurile comise în numele părintelui său literar, Sherlock Holmes descinde în Rusia pentru a-i descoperi el însuși pe făptași.

În 1913 însă, lucrurile aveau să fie, oarecum, puse la punct de apariția unei ediții complete a operelor lui Conan Doyle, în editura lui Piotr Soikin.

Sherlock Holmes și-a continuat călătoria pe meleagurile Rusiei și după Revoluția din Octombrie. În 1966, în colecția „Ogoniok” a apărut o ediție Conan Doyle în 8 volume, cu un tiraj de peste 600 000 de exemplare.

INVESTIGAȚII SOCIOLOGICE

Cererile și gusturile cititorilor

În ultimii ani, organizațiile și instituțiile sovietice ce se îngrijesc, sub o formă sau alta, de producția de carte se ocupă cu tot mai multă insistență de studierea cerințelor și gusturilor diferitelor categorii de cititori.

Bizundu-se pe anumite tradiții, organizațiile și instituțiile din Kiev și au alcătuit planuri de lucru extrem de interesante. La Kiev a funcționat încă din 1926 un cabinet special, transformat mai apoi într-un sector de sociologie a cărții de pe lângă Institutul ucrainean al cărții. Sectorul a publicat o seamă de lucrări importante ca: „Literatura ucraineană și masa cititorilor”, „Metodele analitice și sintetice de studiere a preferințelor cititorilor” etc. Sectorul a colectat date statistice rezultate de pe urma a numeroase anchete și a studiat metodologia acestor cercetări.

Recent, pe lângă Institutul de litera-

tură „T.G. Șevcenko” din capitala R.S.S. Ucrainene a început să activeze o grupă de cercetători care se ocupă, în special, cu elaborarea metodelor celor mai potrivite pentru studiul preferințelor și gusturilor cititorilor.

Cercetătorii sovietici și-au propus să se ocupe de probleme ca: „Răspîndirea cărții literare în diversele pături sociale ale populației”; „Popularitatea diferiților scriitori și a diferitelor stiluri”; „Aprecierea unor opere literare”; „Cererea de literatură sovietică și străină și satisfacerea acestei cereri”; „Aspectul grafic al cărții” etc.

EDITORIALE

La început de an

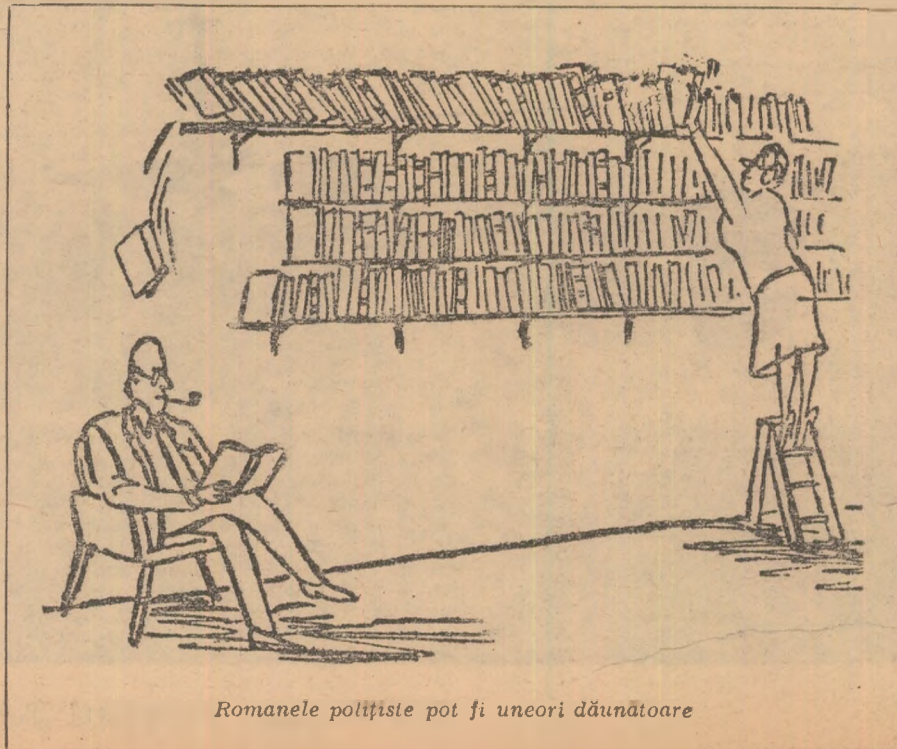
Anul editorial 1968 se anunță bogat în surprize pentru cititorii sovietici.

Prima carte care a apărut în vitrinele librăriilor a fost o reeditare a „Annei Karenina”. Apoi, rînd pe rînd, au văzut lumina tiparului o culegere de versuri de Rabindranath Tagore, ultimul volum din operele alese ale lui Ivan Alexeievici Novikov și romanul scriitorului sud-african Jack Kopa: „Casa minunată”.

În editura „Progress”, prima carte a anului 1968 a fost o traducere: volumul de povestiri al scriitorului cînot luri Ritheu. Cartea a fost tradusă în dialectul african hensa.

La aceeași editură va apare un volum de memorii, în limba engleză, cu titlul „Cum se termină războaiele”. Culegerea, prefațată de mareșalul I. S. Konev, va cuprinde un fragment masiv din cartea lui Vasili Subotîn cu același titlu, un fragment din volumul „Berlin, mai 1945” de Elena Rjevski și amintirile cunoscutului operator de cinema Roman Karmen.

Evident, editurile sovietice sînt foarte preocupate acum de lucrările consacrate operei lui Maxim Gorki, de la a cărui naștere se vor împlini curînd 100 de ani. Vor apare, printre altele, un studiu al lui Iuri Iuzovski despre piesa lui Gorki „Azilul de noapte” și cartea lui B. Eialik „Soarta lui Maxim Gorki”. Operele scriitorului vor fi prezente în vitrinele librăriilor cu o ediție populară în trei volume, precum și cu volumul „Povestiri din Italia” și o culegere din piesele sale de teatru.

Romanele polițiste pot fi uneori dăunătoare

CE SE DISCUTĂ

Moscova 1981

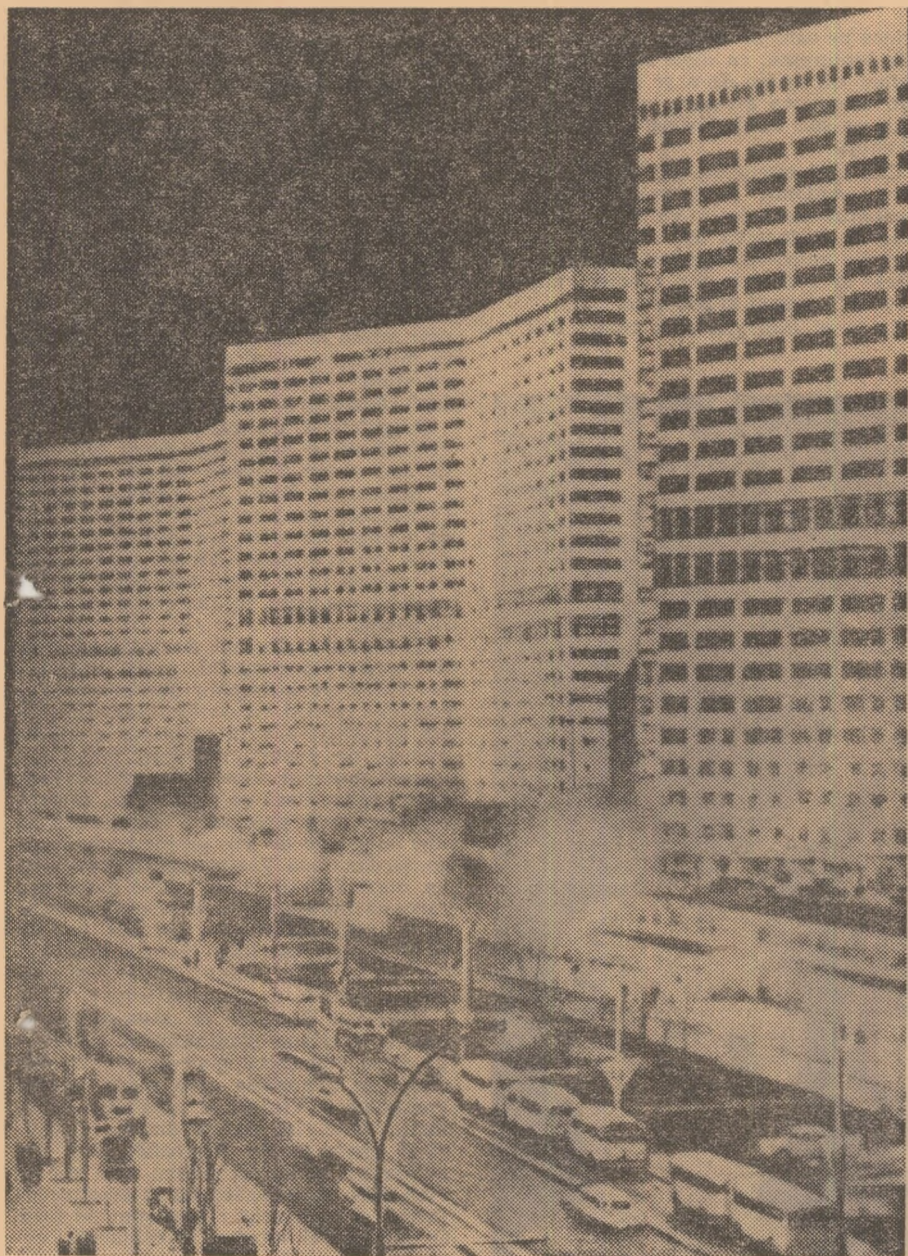
● O centură de netrecut ● 50 milioane m.p. de suprafață locuibilă în plus ● Metroul de trei ori mai lung ● Prin oraș cu 140 km/h

886 kilometri patrați și 6 568 000 de locuitori. Acestea sînt „semnele particulare” ale Moscovei de astăzi. Dar miine capitala Uniunii Sovietice va fi cu siguranță mai mare. Ca număr de locuitori, în orice caz. Ca suprafață locativă, cu siguranță. Dar ca spațiu? Răspunsul la această ultimă întrebare este categoric negativ. Nu-ul a fost pro-

Ici și s-a adoptat măsura de a nu se mai construi, în incinta ei, nici o întreprindere industrială, nici un institut de cercetări, nici o școală superioară. Mai mult chiar, unele din instituțiile de această categorie au început să fie mutate în alte localități.

Moscova va crește deci pe verticală. Blocurile noi, situate în imediata apropiere a spațiilor verzi din vechiul centru, vor avea o înălțime de 9-18 etaje. Pînă în 1981, — cu alte cuvinte, în următorii patrusprezece ani — urmează a se construi 50 de milioane m.p. de suprafață locuibilă. Asta fără a mai pune la socoteală școlile elementare și medii, magazinele, restaurantele, spitalele, instalațiile sportive etc., pe care le vor folosi noii ocupanți ai noilor apartamente.

Paralel se vor extinde considerabil serviciile prestate de mijloacele de transport în comun. Lungimea metroului va crește, în această perioadă, de la cei

Bulevardul Kalinin

nunțat de către edilii metropolei, care s-au adunat zilele trecute pentru a-i discuta înfățișarea viitoare. În cursul dezbaterilor, ei au stat ferm pe poziția: orașul nu trebuie să se extindă. O garanție a acestei „încorsetări” o reprezintă autostrada circulară, care va încinge suprafața locuită de moscoviți și care nu va putea fi, în nici un caz, depășită. În acest scop, a fost blocat un spațiu de 10 000 de hectare din vecinătatea capita-

110 km actuali la 320 km. Numărul pasagerilor pe care-i vor putea transporta autobuzele, troleibuzele, taxiurile colective etc. va spori cu cel puțin 50 la sută.

Arterele pe care vor circula aceste vehicule nu vor fi numai clasicele străzi, ci și șosele subterane sau „aeriene”, avînd fiecare cinci-șase kilometri lungime și străbătînd orașul de la periferie spre centru. De-a lungul lor se va putea circula mult mai repede (unii recomandă chiar un plafon de 140 km/oră), descărcîndu-se totodată traficul „de suprafață”. Garaje și parkinguri în tunele vor contribui la obținerea aceluiași rezultat. Dintre proiectele care au și început să se materializeze putem cita noul sediu al Ministerului electrificării, la care se lucrează intens: el va avea zece etaje și va putea adăposti zece mii de funcționari. Giganticul paralelipiped va intra astfel în competiția pentru titlul de cea mai înaltă clădire din Moscova.

De cele două părți ale prospectului Lenin se dezvoltă cu repeziune „cartierele experimentale” ale Moscovei. Aci se construiesc imobile de cite 12-25 de etaje, de tipul așa numit „comunitar”. În unele din ele, restaurantele, cafenolele, bibliotecile, căminele de copii etc. se află plasate la diferite etaje. În alte cazuri, aceste instituții și întreprinderi se găsesc concentrate în centrul aglomerației. E interesant de semnalat că noile cartiere vor avea mai mulți locuitori (30 000-70 000), decît micro-raioanele construite în anii din urmă, care se limitau la 6 000-12 000 de locuitori.

IN CURÎND

De 660 000 ori „Fiat-124”

„În fața clădirii administrației, staționează mai multe mașini, între care una joasă aducînd cu un „Moskvici-408” dar mai încăpătoare. Pe radiator se poate citi „Fiat”. În spate însă, lingă portbagaj, o elegantă inscripție cu litere nichelate arată: „Jiguli”.

— De ce „Jiguli”?

— Așa se va numi, probabil. („Literaturnaia gazeta”)

Pe malul Volgăi, în preajma unuia din cele mai tinere orașe sovietice, orașul Togliatti, crește vertiginos o aglomerație urbană despre care o cunoscută revistă italiană scria nu de mult că „toată lumea va voi s-o viziteze”. Viața ei va gravita în jurul marii uzine de automobile de mic litraj ce se construiește în U.R.S.S. în colaborare cu concernul „Fiat”.

Cînd va fi gata, uzina va ocupa o suprafață de 800 de hectare, de patru

ГОРОД ТОЛЬЯТТИ ДОРОГА К АВТОЗАВОДУ

ori mai mare decît aceea a Universității de pe Colinele Lenin și va produce anual 660 000 de mașini. Obiectivele auxiliare ale gigantului de pe Volga vor fi și ele pe potriva lui. Calea ferată din interiorul uzinei, de pildă, va totaliza 185 kilometri, aproape cit magistrala Abakan-Taișet. Iar termocentrala care va alimenta uzina cu energie electrică va avea o producție egală aproape cu aceea a Dneprogheșului.

După cum remarcă revista italiană, pe vastul șantier munca se desfășoară susținut. Pînă în clipa de față au fost turnate într-un ritm foarte susținut temelile, au fost înălțate armăturile de oțel ale atelierelor, iar nu de mult a fost terminată prima clădire, o cantină pentru personal. Volumul lucrărilor care se execută zilnic totalizează mai bine de un milion de ruble. Gigantul se construiește integral, nu în tranșe, începînd cu canalul de descărcare care se află la 30 de kilometri de centrul uzinei și terminînd cu priza de apă care se întinde pe 15 kilometri de cealaltă parte a fărmlui Volgăi.

În ciuda imensității teritoriului pe care se va întinde uzina, inginerii nu risipesc nici un metru din suprafața de producție. Această tendință de economisire a spațiului este vizibilă pretutindeni, dar mai ales în străduința de a ascunde totul sub pămînt. Conductele, cablurile, țevile, pupitrele de comandă energetice, instalațiile de forță și stațiile de distribuție, într-un cuvînt întregul sistem nervos și aparatul circulator al uzinei vor fi subterane.

Specialiștii italieni vor sosi ulterior, cînd va începe montarea utilajului. Deocamdată, concernul „Fiat” este prezent în Uniunea Sovietică numai prin reprezentanți pe patru roți. Douăsprezece mașini „Fiat 124” circulă pe șoselele sovietice, străbătînd zilnic cam 500 de kilometri, pînă vor totaliza fiecare 60 000 km., învingînd condiții de relief și de climă foarte variate. Aceasta va îngădui specialiștilor sovietici să aleagă cele mai potrivite tipuri de benzină și de ulei pentru automobil care într-un viitor apropiat va începe să coboare de pe benzile rulate ale uzinei din orașul Togliatti.

LA ORDINEA ZILEI

Nauru — cel mai tînăr și cel mai mic stat

O scurtă știre transmisă de agențiile de presă a anunțat zilele trecute nașterea celui mai tînăr stat: Republica suverană și independentă Nauru. Probabil însă că nu sînt prea mulți cei care l-ar putea localiza pe un planiglob.

Dar nu din ignoranță... Într-adevăr, teritoriul noului stat — o insulă de corali — are o suprafață de numai 2 072 de hectare. Situată la 2 580 de kilometri nord-est de Sydney, la 48 kilometri sud de ecuator și la 320 de kilometri de cea mai apropiată insulă, noul stat numără 6 000 de locuitori: 3 000 de băștinași, 1 500 originari din alte insule ale Pacificului și 1 100 de europeni, chinezi etc. Steagul noii republici este albastru cu o dungă galbenă și o stea cu douăsprezece colțuri, simbolizînd cele douăsprezece triburi ce trăiesc în insulă.

Prin tratatul de la Versailles, semnat la sfîrșitul primului război mondial, Nauru a devenit teritoriu sub mandat australian. În timpul celui de-al doilea război mondial — pînă în 1942 — insula a fost ocupată de japonezi, care au deportat cam jumătate din populație în lagărele înființate pe atolul Truk din arhipelagul Caroline. La 31 ianuarie 1946, cînd supraviețuitorii s-au înapoiat la casele lor, ei nu mai erau decît 730 de inși, bolnavi, subalimentați... În același an, O.N.U. a încredințat din nou administrarea insulei Australiei, care trebuia s-o guverneze de comun acord cu Marea Britanie și Noua Zeelandă.

Cea mai mare bogăție a insulei e fosfatul — pe care australienii îl exploatau intens, dar de pe urma căreia nauruanii nu se alegeau cu nimic pînă în 1960, cînd liderul local Hammer a început o luptă dîră pentru obținerea de redevențe asupra fiecărei tone de fosfat exportat. La un moment dat, în 1963, a fost vînturat un plan australian pentru transferul populației într-o altă insulă, dar nauruanii au opus o rezistență înverșunată. În urma acestor evenimente, redevențele plătite de australieni care, în 1904, erau de 38 cenți per tonă au sporit în anul următor la 1,75 dolari australieni, iar în iulie 1967 au ajuns la 11 dolari.

În felul acesta nauruanii sînt acum una din populațiile cu cel mai mare venit pe cap de locuitor de pe glob.

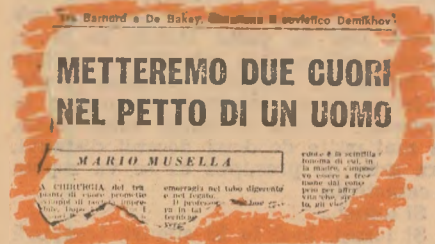
Iuri Liubimov

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Două inimi bat la fel

Într-unul din ultimele sale numere, săptămînalul italian „L'Europeo”, publică un amplu articol sub titlul: „Între Barnard și De Bakey intervine sovieticul Demihov”.

Autorul articolului, Mario Musella, prezintă mai întîi cele două teze opuse care se înfruntă astăzi pe tărîmul gre-

fei cardiace. Una aparține medicilor Barnard (autorul celebrelor transplantate) și Shumway (S.U.A.): după ei, arterele și chiar valvele inimii pot fi substituite de materiale artificiale (plastic), dar cordul în ansamblul lui nu poate fi „separat”, ci trebuie înlocuit complet cu un altul. Alți doi medici americani, De Bakey și Kantrowitz, susțin dimpotrivă că inima — nefiind o simplă pompă aspiro-respingătoare, ci un organ complex, cu autonomie neurofibrilară —, nu poate fi înlocuită în bloc de o altă inimă. Ei recomandă un fel de ajutorare a cordului bolnav de către unul artificial, care nu se substituie primului, ci îl secondează, stimulîndu-l la o activitate normală.

Între aceste două extreme se situează chirurgical sovietic Vladimir Demihov, pe care Mario Musella îl prezintă drept „unul din cei mai îndrăzneți operatori experimentali ai tuturor timpurilor” (se știe că Demihov e autorul celebrelor transplantate de „capete suplimentare” la cîini). Soluția recomandată de el poartă numele de „circulație asistată” și constă în grefarea unei a doua inimi, luată de la un cadavru, fără ca prima să fie eliminată. Vasele mari urmează să fie saturate la cordul grefat, care, stimulată de un curent electric, va începe să bată sincron cu inima bolnavă.

Are loc astfel o substituie fiziologică și nu una anatomică, ceea ce prezintă numeroase avantaje. Cel mai important este că, în cazul cînd organismul face o reacție de respingere a noii inimi, ea poate fi înlocuită cu o alta, operație care va fi repetată, fără pericol, pînă la găsirea unui cord „admisibil”.

actualitatea

ULTIMA ZI A ORAȘULUI POMPEI

Cea mai celebră
catastrofă
naturală

Cutremurele din Sicilia și dezastrele pe care le-au provocat au readus în atenția opiniei publice mondiale precedentele istorice ale unor asemenea cataclisme. Printre cele mai celebre se înscrie cel care, în anul 79 al erei noastre, a nimicuit, nu departe de Neapole, orașul Pompei și localitățile învecinate, Herculenum, Stabies și altele.

Semne prevestitoare de rău

Cu opt secole înaintea erei noastre, o erupție a vulcanului Vezuviu provocase o scurgere a lavei de-a lungul văii râului Sarno. Solidificându-se, ea a format cu timpul un promontoriu solid, pe care s-au instalat primii locuitori, în jurul unei cîmpii irigate, dar încă plină de mlaștini învăluite în vapori înecăcioși. Biruind piedicile naturale, oamenii au făcut cu timpul din Pompei cea mai înfloritoare așezare din Campania. Din cei 30 000 de locuitori, mulți dispuneau de averi însemnate, ceea ce le îngăduise să-și construiască vile luxoase pe povârnișurile muntelui.

Orașul avea un forum, temple, terme publice, arene, o cazarmă de gladiatori și foarte numeroase prăvălii și ateliere meșteșugărești. Zeul cel mai popular era Mercur, protectorul neguțătorilor. Setea de înavuțire era atât de fâțișă, încît deasupra unei timpării, stăpînul ei scrisese în mozaic deviza: „A cîștiga înseamnă a te bucura de viață”. În pavajul unei ulițe, o altă inscripție proclama: „Te salutăm, cîștig”. Bogăția era protejată de tot soiul de amulette (fascina), printre care se bucurau de mare trecere clopoțelii.

În vara fatidicului an 79 e.n., locuitorii Pompeiului își vedeau de îndelnicirile lor obișnuite. E drept că, în urmă cu șaptesprezece ani, trecuseră printr-o mare spaimă: un puternic cutremur de pămînt dărimase cîteva zeci de case, îngropîndu-i pe locatari sub ruine. Dar în sudul Italiei, ca și în Sicilia, cutremurele nu sînt o raritate și lumea s-a obișnuit oarecum cu ele. Cele de mare amploare se produc la intervale destul de lungi, astfel încît, la mai puțin de două decenii distanță, era greu de presupus că se va repeta o catastrofă.

Și totuși...

Și totuși, încă la 20 august, începuseră să răsună, în adîncurile pămîntului, vuiete și bubuituri, așa cum se întimplase și în 62. Părea că se agită din nou titanii pe care Jupiter îi înlănțuise în peșterile subterane, după înfrîngerea răscoalei lor. Solul era străbătut parcă de fiori și, din loc în loc, se iviră crăpături largi, în care puteai viri pumnul. Marea, atât de liniștită de obicei, era frămîntată de valuri imense, deși vremea se menținea frumoasă și cerul rămînea imaculat. Dar cel mai ciudat și inexplicabil fenomen îl constituia duhoarea fierbinte și pestilențială, care se simțea pretutindeni, de parcă un gigantic balaur ar fi gîfuit cu gura larg deschisă deasupra orașului.

Firește, unli dintre locuitorii se alarmară. Cei mai cuminți hotărîră să părăsesc în grabă Pompeiul, îndreptîndu-se spre nordul țării, care era la adăpost de zbuciumul scoarței terestre. Alții — cei bogați — se închiseră în vilele lor, convinși că trainicele ziduri vor rezista oricărui scuturături. Dar cei mai mulți rămăseră în oraș — fie pentru că nu aveau mijloacele să plece, fie pentru că nu se îndurau să se despartă de agoniseala lor, fie, în sfîrșit, pentru că aveau copii mici, părinți bătrîni sau rude bolnave, al căror transport ridica pe atunci probleme aproape insolubile.

La 22 august semnele rău prevestitoare se înmulțiră. Pescărușii încetară să se mai hirjonească deasupra țărîmului și a mării: mulți dintre ei căzură, secerăți de un misterios flagel. Și mai îngrijorătoare era însă noua înfățișare pe care o căpătase Vezuviul. Cei care-i priveau virful constatau uluiți că, în locul proeminenței pe care erau deprinși să o vadă, se formase o spîrtură

dințată, prin care se înălțau trimbe de fum din ce în ce mai groase.

La 23 august, răsufierea vulcanului deveni zgomotoasă, iar fumul se întei și mai mult, voalînd lumina soarelui

prinse pe care le arunca vulcanul lăsau dire luminoase, ca niște stele căzătoare, numai că, în loc de a se stinge în văzduh asemenea acestora, ele se prăbușeau pe sol, dînd naștere unor enorme incendii.

Cea mai cumplită era totuși invazia lavei. Aidoma unui noroi clocotitor, străbătut de scinteii verzi și albastre, lava se rostogolea în valuri pe povârnișurile muntelui, înecînd totul în cale: vilele și cochetele lor grădini, viile și livezile, ogoarele și pășunile.

Lava se îndrepta spre mare. Dar a-

succedau, formînd straturi din ce în ce mai groase, dintre care unele ajungeau să măsoare zece metri.

...și victimele lui

În incinta Pompeiului, domnea panica. Așa cum dovedesc vestigiile, despre care vom vorbi mai jos, marea majoritate a locuitorilor se năpustise spre porțile de acces ale orașului, căutînd să răzbată cît mai repede afară. Dar trecerile erau înguste, cele mai multe avînd un singur arc, așa că, în mulțimea care se înghesui acolo, cei slabi — mai ales femeile și copiii — fură călcați în picioare.

Proprietarii de cai sau de vite se grăbiră să le folosească drept mijloace de locomoție. Dovada acestei utilizări o reprezintă faptul că printre ruinele Pompeiului nu s-au găsit decît cadavre de oameni și ciini, dar nu și de animale de tracțiune. Atunci cînd carele se mișcau prea încet, caii erau desfrîmați și oamenii, încăleciînd, o porneau în goană.

Temîndu-se tocmai de îngrămădeala de la porțile orașului, mulți locuitori preferară să întîmpine dezlănțuirea erupției închîși în casele lor. Unii — cei norocoși — fură asfixiați în cîteva minute de vaporii sulfuroși pe care-i emana craterul Vezuviului. Alții, însă, avură nefericirea ca zidurile să se prăbușească sub presiunea bolovanilor și să-i îngroape de vii, prelungindu-le agonia. În Casa Vestalelor, de exemplu, un îngrijitor fu prins într-o asemenea capcană împreună cu cîinele său. După cum arată rămășițele, cei doi trebuie să fi suferit îndelung tortura inaniției. Cel dintîi pieri omul; înnebunit de foame, cîinele îi consumă treptat leșul.

Revelații deosebit de interesante feră și cazarma gladiatorilor. Ocupanții ei se sesizaseră pare-se, printre eei dintîi de primejdia care plana asupra Pompeiului. Vinjoși și obișnuți cu efortul fizic, își croiră drum cu ușurință prin gloata îngrozită. Dar doi gladiatori, pedepsiți pentru cine știe ce vină, rămăseră încătușați în arestul cazarmii și fură uciși de potopul de lavă. O dată cu ei muri și o elegantă patriciană, venită, după toate probabilitățile, să-și viziteze iubitul. Căci printre nobilele doamne ale Pompeiului erau foarte la modă legăturile amoroase și clandestine cu luptătorii de profesie.

O altă femeie — de data asta o mamă de familie — își găsi sfîrșitul lîngă poarta Herculenum: în brațe își ținea pruncul, iar de fusta ei erau agățate două fete. Pe ulița care astăzi poartă numele de „Străduța schelelor”, o tînără își aștepta moarșea culcîndu-se liniștită pe caldarîm, cu brațul drept sub cap.

La fel de stoici fură și preoții templului lui Isis. Ei rămăseră pină în ultima clipă în jurul unei mese încărcate cu fructe și vinuri. Tot la un banchet — dar la unul mortuar — se aflau și rudele unui defunct pe care se pregăteau să-l înmormînteze într-un cavou al necropolei. Torontul de lavă închise definitiv imensa poartă de bronz a cavoului, izolînd de restul lumii pe cei vii alături de cei morți.

Nu toate victimele au rămas anonime. Tegetus și-a pierdut viața pentru că nu voia să abandoneze în voia soartei o splendidă statuie de bronz reprezentînd un efeb. Tot pentru a-și salva operele de artă s-a sacrificat și familia Pansa. Paquius Proculus cu copiii lui au pierit în sala de jocuri de la etajul întîi al elegantei lor locuințe. Intendentul Erotus, credincios stăpînului său, și-a dat ultima suflare țînînd în mîini sigiliul lui și un sac cu monede de aur.

Dar cea mai celebră dintre victimele erupției a fost Plinius cel Bătrîn. În 79, care era primul an de domnie al im-

V. Kondratiev

(Continuare în pag. 11-a)

O tînără italiană și un bătrîn pompetan

și aducînd, în plină amiază, semiobscuritatea crepusculului.

Prăpădul...

În dimineața zilei de 24 august, situația părea că se ameliorează întrucîtva. Norii negri de fum se mai răriseră și solul nu mai tresălta atât de des sub picioarele oamenilor.

Deodată, însă, se auzi un troznet înspăimîntător, de parcă întreg pămîntul s-ar fi despicat în două. Un lung și violent cutremur îi urmă imediat, făcînd să se năruie cartierele situate în pantă. Virful Vezuviului se transformă, în cîteva clipe, într-o imensă fîntînă arteziană, din care țîșneau, însă, nu apă, ci flăcări, lavă și bolovani incandescenti. Deasupra Pompeiului se înstăpini un întuneric deplin, de parcă noaptea ar fi venit brusc, cu zece ore mai devreme. În bezna ei, pietrele a-

ceasta era și ea răscolită de o enigmatică forță, care o făcea să fiarbă și să-și arunce valurile la asalt împotriva țărîmului. Galerele ancorate în micile porturi de la poalele Vezuviului erau sfărîmate de cheiuri. Pe plaje, apa și lava se întîlneau și se înfruntau: în unele locuri ieșea victorioasă marea; în altele, lava era cea care obliga talazurile să dea înapoi, înaintînd pînă departe în larg și depunîndu-se în straturi care se mai văd și astăzi.

Prăpădul se desfășura pe o arie foarte întinsă, avînd o rază de 25 de kilometri în jurul Vezuviului. Milul arzător înainta cu viteza unui cal în galop și nimic nu-i rezista: zidurile cele mai groase se năruiau, gardurile de metal se topeau, blocurile de piatră erau măturate ca un prundiș netrebnic, coloanele pluteau pe suprafața ei colcăitoare ca niște fire de paie, staturile cele mai voluminoase se sfărîmau ca niște jucării. Valuri după valuri se

Moartea lui Pîriev

Tocmai ne pregăteam să publicăm un reportaj de pe platourile unde Ivan Pîriev ecraniza „Frații Karamazov” și unde chipul lui nervos, mistuit de o boală veche și de o muncă pasionată, fără răgaz, era omniprezent. Dar n-am mai apucat. La 7 februarie Pîriev a murit. Cel care ne-a înșeninat de atâtea ori frunțile sau ne-a răscolit cu tălmăcirea atât de profundă și sensibilă a lui Dostoievski în „Idiotul” și „Noaptea albă”, a murit așa cum și-a dorit: lucrând pînă în ultima clipă.

Ivan Pîriev s-a dedicat cinematografului din 1925. În studiourile din Moscova, Ucraina, Belorusia el a creat o serie de filme care au intrat în fondul clasic al cinematografului sovietic. Inițiator al genului comediei muzicale populare, pătrunsă de vigoare și optimism. Pîriev a modelat cu măiestrie chipuri de oameni muncitori, simpli, legați de pământ, însetați de viață și fericire.

În anii războiului, arta lui combativă a ajutat activ poporul în lupta cu ocupanții hitleriști. Tema eroismului a fost

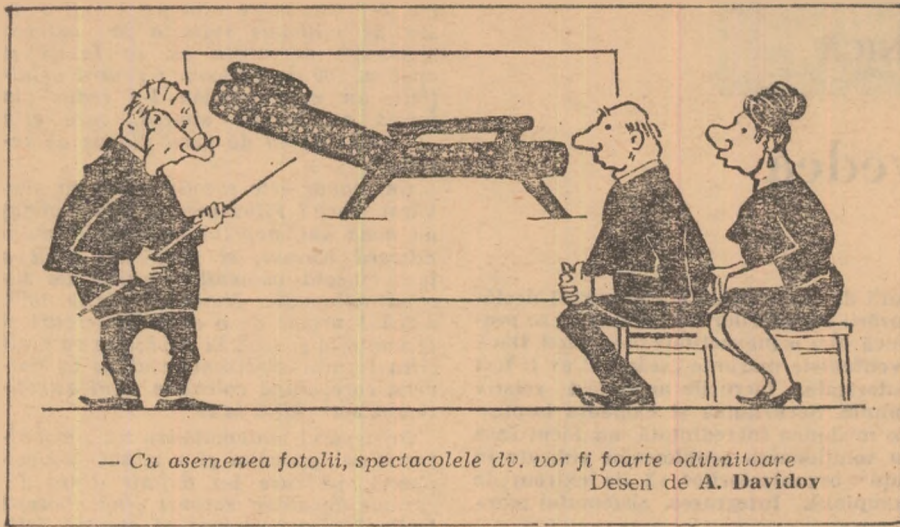
Pîriev încă pe platou, în universul „Fraților Karamazov”

substanțial îmbogățită de filme ca „Secretarul comitetului raional” sau „Ora șase după război”, pătrunse de credința în victoria cauzei drepte a poporului sovietic.

Dragostea regizorului pentru pământul natal, pentru Siberia unde a văzut lumina zilei în familia țaranului Alexandr Pîriev, a născut explozia de optimism, de vitalitate și culoare care este „Balada Siberiei”.

În ultima parte a vieții, Ivan Pîriev s-a dedicat lui Dostoievski. O rară putere de pătrundere, o sensibilitate specială, înrudită cu cea a scriitorului, o cultură solidă și rafinată, în sfîrșit o mare dragoste pentru autorul „Idiotului”, au făcut din Pîriev un interpret de înaltă clasă al sumbrei lumi dostoievskiene.

Moartea l-a ajuns printre eroii lui Dostoievski, pe care îi înțelegea atât de bine.

— Cu asemenea fotolii, spectacolele dv. vor fi foarte odihnitoare
Desen de A. Davidov

Psihoza Bonnie și Clyde

De multă vreme un film și personajele sale n-au mai stîrnit atîta viivă ca producția americană „Bonnie și Clyde”. Povestea adevărată a unui cuplu de gangsteri din Texas, care își întrețese romanul de dragoste cu furturi și crime, sfîrșind sub o ploaie de gloanțe în noaptea de 22 spre 23 mai 1934, cunoaște pe ecran o celebritate de care n-au avut parte protagoniștii autentici de acum trei decenii. Căci lucrările consacrate gangsterismului din acea epocă, „epoca lui Dillinger” — faimos tehnician al spargerilor și al morții —, îi consemnează în ultimele rînduri pe Clyde Barrow și pe iubita lui Bonnie Parker, ca pe niște prezențe de mică semnificație.

A doua viață a cuplului care și-a încheiat-o pe cea adevărată la 25 de ani, cu trupurile străpunse de 94 de gloanțe, a atîrnat și ea de un fir de păr. Filmul era cît pe ce să nu fie turnat, pe urmă cît pe ce să fie francez, iar cînd a fost și turnat și american, părea sortit eșecului. Dar publicul a hotărît altfel, așa încît azi, în sălile de spectacol Bonnie și Clyde fac ravagii mai mari decît au făcut la vremea lor.

Ascensiunea lui Bonnie Parker și Clyde Barrow spre succes a început în 1963. Atunci au fost descoperiți de doi ziaristi americani, Robert Benton și David Newman care, ocupîndu-se de gangsterismul epocii lui Dillinger, au lăsat peste numele lor. Aventurile amestecate cu dragoste ale acestor doi insignifianți compași în comparație cu „ași” ca Dillinger, Al. Capone, Baby Face Nelson, Ma Parker, Kelly și alții i-au atras și i-au pus pe drumurile texane străbătute acuma de protagoniști. Robert Benton și David Newman au luat legătura cu ultimii martori ai „odiseii” de acum treizeci și patru de ani, au cercetat toate ziarele epocii care scriau despre isprăvile gangsterilor-amanți și după aceea s-au pus pe lucru. Scenariul de 300 de pagini care a rezultat l-au expediat regizorului francez François Truffaut, autorul celor „Patru sute de lovituri”, pentru care nutreau o mare admirație. Truffaut s-a entuziasmat și a și purces la treabă, reținînd-o pe Alexandra Stewart („Climate”) pentru rolul lui Bonnie. Dar n-a fost să fie! Lui Truffaut i s-a ivit exact atunci posibilitatea de a realiza un proiect mai vechi, așa că s-a văzut nevoit să-i părăsească pe cei doi gangsteri americani. Îngrijindu-se, totuși, să-i lase în mîini bune: Jean-Luc Godard, „copilul teribil” al cinematografului francez. Entuziasm și la Godard... Dar o neînțelegere cu producătoarea l-a făcut pe regizor să plece trîntind ușa. Cu asta, soarta franceză a filmului a fost definitiv pecetluită. Și se părea că soarta lui în general, fiindcă Hollywoodul nu manifesta nici un interes față de scenariu. În cele din urmă tot Truffaut a salvat situația. El i-a semnalat scenariul lui Warren Beatty, tînăr actor american, al cărui nume nu ne spune nimic dacă nu adăugăm că este fratele celebrei Shirley MacLaine. Warren Beatty a fost cucerit, dar epopeea încă nu se încheie. Beatty, interpretul lui Clyde, n-are bani să finanțeze filmul. În sfîrșit, face rost, dar n-are vedetă feminină. Sora lui e ocupată. Nathalie Wood, o altă „stea” a Hollywoodului, pe care o solicită, de asemenea. Ii vine în ajutor regizorul Elia Kazan („America, America”) care l-a descoperit și lansat pe Beatty în 1961. Kazan îi recomandă o tînără actriță absolut necunoscută dincolo de teatrele de pe Broadway unde a interpretat cîteva roluri. Faye Dunaway va fi Bonnie.

Deci filmul demarează în următoarea situație: un interpret fără celebritate, o interpretă anonimă și un regizor — Arthur Penn — proscris la Hollywood. Cu alte cuvinte îndeplinește toate condițiile ca să treacă neobservat. Criticii sînt sceptici, iar după premiera new-yorkeză, ostili. Dar, spre stupoarea lor,

cele două cinematografe din New York care prezintă filmul fac încasări fabuloase și criticii se grăbesc să-și revizuiască opiniile.

Odișeea lui Bonnie și Clyde nu se încheie totuși aici. „Psihoza” cuprinde și alte domenii. Creatorii de modă se interesează de silueta Bonnie cu fusta pînă la jumătatea gambei și beretă neagră pe părul liber, Brigitte Bardot cîntă un cîntec „Bonnie și Clyde”, inspirat de film și scris pentru ea. Johnny Hallyday înregistrează versiunea fran-

Faye Dunaway, ieri necunoscută, împarte azi celebritatea cu eroina ei

ceză a unui cîntec englez „Bonnie și Clyde”, se vind cărți „Bonnie și Clyde”, rochii, cravate și piese de automobil „Bonnie și Clyde”, se lansează coafura „Bonnie și Clyde”.

Evident, toate acestea n-au nici o legătură cu valoarea filmului, făcut de un regizor stăpîn pe meserie și jucat bine, dar împregnăt excesiv cu violență și sînge.

A. Matusevici

BALET

Cuplul perfect în Italia

„Cel mai bun cuplu de balerini din lume” — așa i-a prezentat presa italiană pe partenerii și soții Ekaterina Maximova și Vladimir Vasiliev, care au dansat la Teatrul de Operă din Roma în rolurile principale din baletul „Giselle” de Adam.

Cele două „stele” sovietice au produs

o adevărată senzație în Italia, atrăgîndu-și elogi unanime. Pe deplin meritată — adăugăm noi, care i-am aplaudat în 1964, cu prilejul turneului Teatrului Mare din Moscova. În cei patru ani care au trecut de atunci, tinerii balerini au cîștigat o entuziastă recunoaștere internațională, fiind azi vedete de prim rang ale coregrafiei mondiale.

Ekaterina Maximova care, ca și soțul ei, a vădit o precoce înclinație pentru arta Terpsihorei, a făcut școala de balet a Bolșoiiului, afirmîndu-se pe scena teatrului în 1957 în rolul Mașci mici din „Spărgătorul de nuci” de Ciaikovski. Succesul dobîndit atunci i-a dat dreptul să devină eleva Galinei Ulanova. Dar nu pur și simplu eleva, ci eleva preferată. De la Ulanova a învățat, printre altele, secretele „Gisellei”. Prima Giselle a Ekaterinei Maximova datează din 1960, cînd s-a relevat nu numai ca o splendidă balerină, ci și ca o uimitoare actriță.

Vladimir Vasiliev a început baletul la 9 ani și s-a „încoronat” la 18. lansîndu-se imediat într-o carieră prestigioasă care cuprinde și performanța de a fi fost partenerul Galinei Ulanova. Dotat cu o tehnică formidabilă, Vasiliev e preocupat totuși nu atît de virtuozitate, cît de un dans viguros, viril, plin de temperament. Așa își concepe personajele din bogatu-i reper-toriu pe care îl stăpînește cu mușchii, cu inteligența și cu sensibilitatea.

TEATRU

Gogol în Africa

„Revizorul” lui Gogol provoacă din nou incurcături și confuzii în orașul de provincie în care s-a abătut venind din capitală. Numai că de astă dată Hlestakov n-are părul blond și pielea albă a slavilor, ci tenul de abanos și cîrionții tucurii a africanilor.

Într-o călătorie făcută în Uniunea Sovietică, Maurice Senghor, tînăr dramaturg și director al Teatrului Național Sorano din Dakar, capitala Senegalului a avut ocazia să cunoască celebra piesă a lui Gogol. Frapat de universalitatea caracterelor operei și de virulența satirei, a hotărît să o transpună pe scena teatrului său. Dar după o prealabilă „senegalizare”, după adaptarea ei la materialul local.

Faptul că „senegalizarea” piesei lui Gogol ne-a reușit — a declarat Senghor unui ziarist sovietic — arată că pregnantele caractere create de scriitorul rus s-au dovedit foarte asemănătoare cu caracterele unora dintre compatrioții noștri. Mai mult decît atît, am putut îndrepta esența demascatoare a piesei în direcția, necesară nouă, a luptei cu greaua moștenire pe care ne-a lăsat-o colonialismul: superficialitatea, înfumurarea, vanitatea, corupția, nepotismul, disprețul față de nevoile poporului.

Artistul a întîmpinat destule dificultăți pînă l-a văzut pe „Revizor” instalat pe scena sa. Dar succesul de care se bucură spectacolul, în special la galerie, îi răsplătește toate eforturile depuse.

După un număr de spectacole susținute în capitală, piesa a fost tradusă într-unul din dialectele senegaleze cele mai răspîndite — volof — și trupa teatrului „Sorano” a plecat într-un lung turneu în provincie.

Succesul de la Dakar a fost repetat în toate localitățile care au punctat itinerarul turneului. Ca și Bobcinski, amatorii de teatru de acolo și-au putut astfel vesti:

— Domnilor, vă dau o veste importantă: în orașul nostru a sosit un revizor din capitală!

Fără cuvinte

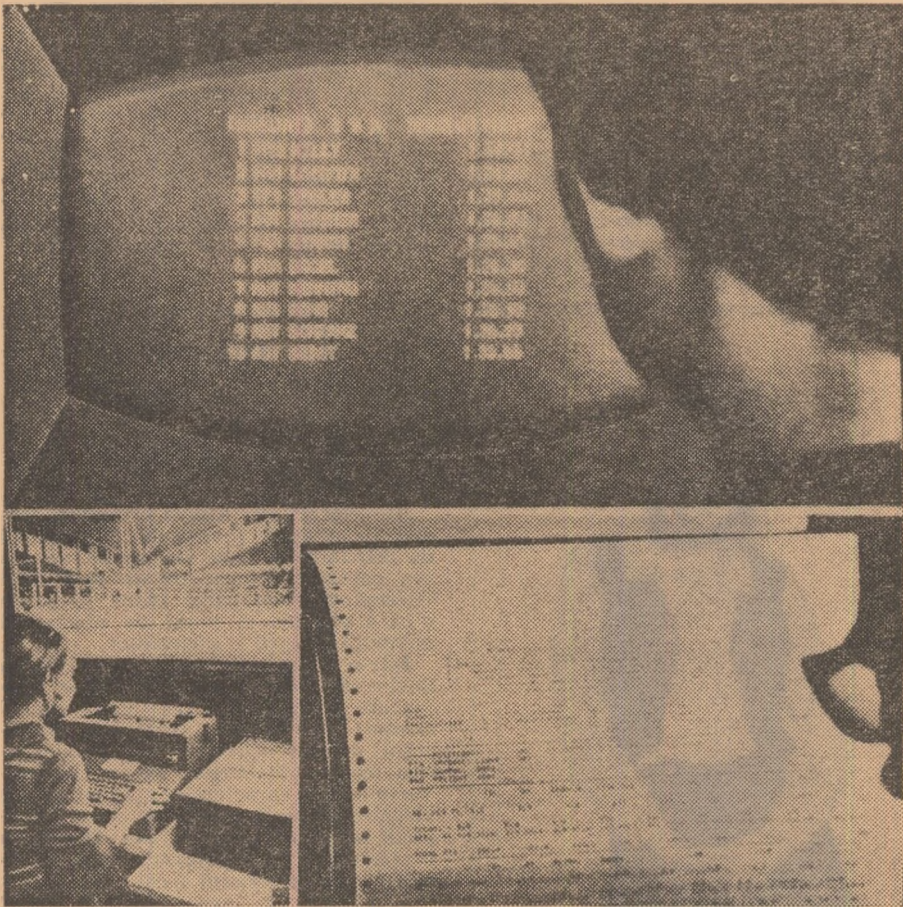
ELECTRONICĂ

Ce nu se poate vedea
la Grenoble

Deși numeric e cea mai importantă, o mare echipă n-a fost de față nici la festivitatea de deschidere a Olimpiadei de iarnă și nu va putea fi văzută nici la ceremonia de închidere. A participat totuși la toate probele și a bătut multe recorduri. E adevărat că s-au și cheltuit câteva sute de milioane de franci pentru ca să poată triumfa.

Cu toate acestea, nici o reprezentativă

sură de siguranță. Căci în cursul desfășurării întrecerilor nu trebuie să se producă nici o inexactitate în socoteli. Dacă eventualele mărunte „scăpări” ar fi fost autorizate, lucrurile ar fi fost relativ simple. Securitatea și exigența impuse de misiunea incredințată, au făcut însă ca soluționarea problemelor ridicate în fața organizatorilor să fie extrem de complexă. Integrarea sistemului mar-

n-a avut atita trac și nu s-a temut atit de tare de un eșec. Este vorba de echipa însărcinată cu tratarea informațiilor culese la toate întrecerile marii competiții.

Organizatorii au făcut un efort fără precedent pentru ca în minimum de timp, aproape inexistabil, rezultatele să poată fi aduse la cunoștința specialiștilor, ziariștilor și publicului nu numai pe piste, în sălile de desfășurare a întrecerilor sau pe tabloul de bord al unui post de comandă central, ci simultan în toate locurile unde se dispută probe, deși acestea au loc în 11 puncte diferite, aflate uneori la 100 de kilometri depărtare unele de altele.

Nu este prima oară când mașini electronice de calcul intervin în desfășurarea jocurilor olimpice. Debutul lor sportiv a fost consemnat, în 1960, la Squaw Valley. Patru ani mai târziu, la Innsbruck, o mașină electronică de calcul a controlat ansamblul probelor grație teletratării informațiilor. Dar în ambele cazuri a mai fost nevoie să se facă apel la benzi perforate, care trebuiau încredințate de operatori selectoarelor și mașinii de calcul. Circuitul informației, care trebuie să meargă de la campion la public, era astfel discontinuu și supus unei necesare intervenții umane.

Zilele acestea, la Grenoble, mașinile electronice de calcul au făcut un pas înainte. Întreg sistemul este integrat, adică între cronometrul care sancționează sosirea și ecranele de televiziune, între milioanele de pagini imprimare și tablourile luminoase care difuzează rezultatele omul nu intervine de fel. Nimic, nici chiar abandonuri, descalificări sau răsturnări de rezultate constatate în ultimul moment nu pot împiedica înfățișarea cifrată a rezultatelor întrecerilor de a fi imediat cunoscută pe toate terenurile Olimpiadei.

Utilajul care face cu puțință această performanță este o mașină de calcul — considerată acum de tip clasic — înzestrată cu o memorie ce poate înmagazina 50 000 000 de caractere și efectua 800 000 de operații pe secundă. Programul ei a trebuit întocmit cu o deosebită grijă, intrucit chiar pentru o mașină electronică de calcul marea masă a regulamentelor sportive nu este un lucru simplu, cu atit mai mult cu cit au trebuit luate toate măsurile pentru ca nimic, dar absolut nimic, să nu fie scăpat din vedere.

De altfel, nu e vorba de o singură mașină de calcul, și de două — ca mă-

chează evident un progres. Dar aceasta înseamnă, în același timp, că în nici un moment omul nu poate interveni spre a corecta greșeala.

Spuneam la început că invizibila echipă participantă la Olimpiada albă este și cea mai numeroasă. Într-adevăr, ea are 150 de membri care, în vederea celor 12 zile de întreceri, au făcut timp de doi ani un antrenament intens, sub cel mai riguros control.

(După A.P.N.)

MATEMATICĂ

Un zero la fiecare
2 centimetri

Pentru hotențoși din Africa orice număr mai mare decât trei este uriaș și nu mai poate fi numărat. Grecii antici ajunseseră ceva mai departe, folosind alfabetul și drept sistem de numerație. Fiecare număr era la ei reprezentat printr-o literă, ceea ce le permitea să lucreze foarte ușor cu numerele mici. Pentru numerele pe care le considerau foarte mari aveau câte un nume: „myrias”, de pildă, însemna 10 000. De aci derivă de altfel cuvântul „miriade”, echivalent cu o mare mulțime ca și prefixul „miria” din „miriapode”, animale cu enorm de multe picioare. Posibilitățile aritmetice ale grecilor erau însă limitate, pentru că ei nu introduseseră zeroul. Absența „nimicului” a întârziat deci apariția numerelor cu adevărat mari.

Milionul a fost folosit pentru prima oară în Italia pe la 1500. Acest număr, a ajuns să ni se pară mic, deși cele aproape cinci secole scurse de la introducerea lui până acum cuprind doar 245 623 320 minute. Dar el este realmente ridicol pe lângă numerele imaginate de Arhimede. Ca orice om mare, care-și depășește epoca, savantul antic voia să aște cîte fire de nisip din cel mai fin ar fi necesare pentru a umple Universul. În acest scop a elaborat un sistem extraordinar de ingenios și complex. Cu ajutorul unor clase, ordine și perioade de „myrias”, a creat numere depășind cu mult pe al grăunțelor de nisip. Transpus în cifrele noas-

tre, cel mai mare ajungea la cifra de 100 de milioane ridicată la puterea 99 999 999, înmulțită cu ea însăși și apoi cu 100 de milioane; pentru neînțiață, un matematician l-a redus la forma sa cea mai simplă, care este „1 urmat de 80 de cvadrilioane de zerouri”.

Ce număr este socotit astăzi cu adevărat mare? Fiind creația unui băiețuș de nouă ani, nepotul matematicianului Edward Kasner, el pare mai mult o festă jucată oamenilor serioși de un copil nebunatic. Numărul este 10^{100} , adică 1 urmat de o sută de zerouri și se numește googol. El depășește cu mult cifra tuturor electronilor aflați în univers, care, după calculele unui astrofizician, s-ar ridica la 10^{79} .

Proaspătul matematician nu s-a mulțumit cu googolul și a lansat googolplexul, pe care l-a definit drept 1 „urmat de atâtea zerouri pînă obosești scriind”. Socotind însă că această definiție este incorectă, mai cu seamă pentru că introduce elementul subiectiv al rezistenței individuale, specialiștii au declarat că un googolplex este egal cu zece la puterea googol, adică 10 la puterea 10^{100} . Ne putem face o idee despre acest număr într-adevăr uriaș, dar totuși finit, aflînd că nu am avea loc să-l scriem nici dacă am întreprinde turul tuturor nebuloaselor pînă la cea mai îndepărtată stea și am semăna cîte un zero la fiecare doi centimetri.

METEOROLOGIE

Fulgerele lui Zeus

Cînd se infuria, Zeus le zvîrlea în dreapta și în stînga; mult mai târziu, după ce stăpînul Olimpului își pierduse puterea, zmeul înălțat de Franklin a ademenit un trăsnet și l-a condus ușurel sub ochii fizicianului interesat. De atunci săgețile luminoase nu au încetat să înfloreze pămîntului și să fie studiate de oamenii de știință, care mai au încă unele nedumeriri.

Leagănul trăsnetelor este totdeauna un nor cumulonimbus, cel mai mare nor cunoscut, creat de curenții de convecție ce se înalță de pe sol. Din cauza formei sau structurii lor diferite, unele zone de pe suprafața Pămîntului absorb mai multă căldură decît altele, variațiile survenind cu deosebire în zilele însorite. Așa se explică de ce, pe uscat, majoritatea furtunilor se dezlanțuie vara între orele 2 și 8 după amiaza.

Cum se prepară însă o furtună? După cum se știe, cedînd căldura înmagazinată, pămîntul, acoperișurile, plantele încălzesc aerul din preajma lor, care se dilată, devine mai ușor și începe să se ridice. Ajuns la o oarecare înălțime se răcește și poate atinge temperatura la care este saturat cu vaporii de apă. Dacă răcirea continuă, aceștia din urmă se condensează în picături microscopice de apă, dînd naștere unui nor. Cei mai mulți nori dispar relativ repede, umiditatea condensată fiind absorbită de aerul uscat din jur. Ritmul în care crește norul de furtună depășește însă viteza cu care se împrăștie. Un asemenea nor se întinde pe sute de kilometri pătrați și poate atinge grosimea de 7 500 și chiar 18 000 m. El este alimentat de o coloană de aer, canalul de convecție, care se înalță de la pămînt cu viteza de peste 40 km pe oră. Picăturile de apă și bobîțele de gheață formate în partea de sus a norului, în regiunile mai reci, încep să cadă cînd au devenit prea grele pentru a mai fi susținute de nor. Aceasta se întîmplă foarte repede, cam la 25 de minute de la formarea norului. În același timp începe să se manifeste o forță mult mai puternică decît toți curenții de aer electricitate.

Razele cosmice emise de Soare și alte stele sînt principala sursă de electricitate din atmosferă. Particulele încărcate din care sînt constituite se ciocnesc de particulele neutre de aer și creează ioni pozitivi și negativi. Norul de furtună își împarte electricitatea după semn: trimite în partea de sus particulele încărcate pozitiv și în partea de jos electronii, care dau naștere la fenomenele constatate de pe Pămînt. De cîteva generații, specialiștii continuă să se întrebă cum reușește norul să facă ordine între particule. Oricum, grație acestei despărțiri, electronii o pornesc spre pămînt care, de data aceasta joacă rolul unui corp pozitiv (pe vreme bună și el este încărcat negativ, emițînd electroni în atmosferă). Uneori electronii se scurg cumînți și disciplinați, producînd o strălucire la orizont, în jurul clădirilor înalte sau copacilor. Alte ori nu se stabilește un echilibru și sarcina negativă a norului continuă să crească. Cînd depășește o anumită valoare critică, aerul din jurul norului

S

știința

nu-și mai poate îndeplini rolul de izolator, învelișul pe care-l formează se „rupe” lăsînd să se prăvălească avalanșa de electroni a trăsnetului.

Din partea inferioară, încărcată negativ, a norului pornește spre pămînt o succesiune de descărcări parțiale scurte, „în trepte”, însoțite de o emisiune slabă de lumină. După fiecare treaptă, de circa 45 m, se pot forma ramificații, care urmează și ele același drum în zigzag. Un asemenea canal de aer ionizat se naște în cîteva miimi de secundă, mult prea repede pentru a fi văzut cu ochiul liber, dar a fost prins pe peliculă cu aparate foto de mare viteză. Trăsnetul se hotărăște unde să cadă abia în ultima sută de metri, cînd scurtcircuitul dintre nor și pămînt este pe punctul de a se închide. Aceasta se întîmplă cînd electronii aspirați din aer aproape de sol se întîlnesc cu descărcarea preliminară, cum se numește cea

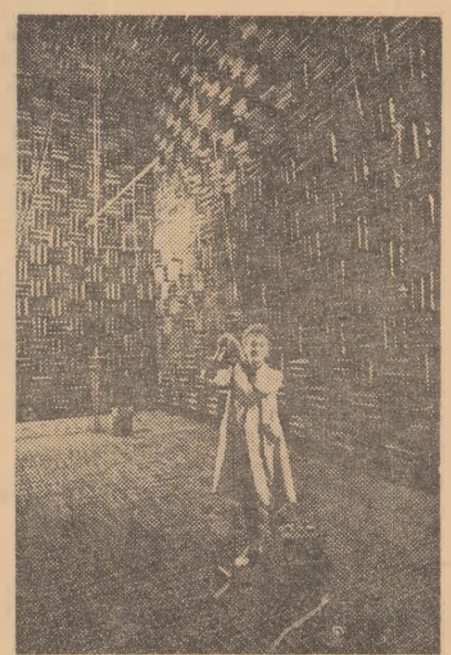
care vine de sus. În acel moment se creează un trăsnet de întoarcere (numit descărcarea principală de la sol spre nor), care este săgeata foarte luminoasă, pe care o vedem. Ea are o viteză incomparabil mai mare decît curențul care coboară (97 150 față de 390 km pe secundă).

Cantitatea de energie și capacitatea distructivă a trăsnetului variază. Așanumitul trăsnet „rece” este cel mai periculos, deoarece produce curenți extraordinar de mari într-un timp foarte scurt. Trăsnetul „cald” este ceva mai

tehnica

T

mai complexe configurații și sudează între ele materiale care, în general, nu se pretează la această operație cum sînt: aurul, germaniul, aluminiul sau oțelul. Ultrasunetul își găsește numeroase aplicații și în medicină. Nu de mult, acusticienii sovietici au realizat un dispozitiv de reperare destinat localizării focarelor unor boli, bazat pe proprietatea țesuturilor vii de a pro-

Glasul microfoanelor este controlat în „camera tăcerii” (Institutul de măsurători fizicotehnice din Kalinin)

paga undele ultrasonore în mod divers. Dispozitivul permite, îndeosebi, descoperirea așchiilor de lemn și a fragmentelor de sticlă care au pătruns în țesuturile musculare, osoase și adipoase, de asemenea localizarea unei tumori în globul ocular.

Pînă acum, pentru obținerea oscilațiilor ultrasonore erau folosite cuarțul și nichelul — primul foarte scump, rar și incomod de manipulat, deoarece necesită puternice tensiuni electrice, iar al doilea prea greu și necesitînd un tratament complex. Specialiștii sovietici au descoperit, însă, o nouă sursă de ultrasunete: materiale ceramice sintetice ușoare, solide și ieftine ca ceramica piezoelectrică care înlocuiește cuarțul și feritele magnetostrictoare din ceramică, care înlocuiesc nichelul. Ei au pus la punct tehnologia și fabricarea unor radiatoare din ferită ușoare, maniere și de mare randament, deosebit de practice în producerea de unelte manuale cu ultrasunet. Dar ultrasunetele mai au o proprietate: ca și razele de lumină, ele pot fi focalizate în vederea obținerii unei concentrații sporite de energie acustică. Metodele de focalizare elaborate în ultimul timp au permis crearea unor dispozitive prin mișcarea cărora în focar pot fi obținute intensități uriașe.

Pentru a vedea ce auzim

În ultimul timp sunetul începe să sară și în ajutorul... luminii. Într-adevăr, în foarte multe cazuri undele sonore răzbat acum în locuri în care undele luminoase nu pot pătrunde și ușurează explorarea unor vaste întinderi. Astfel, undele sonore pot scruta relieful oceanelor, în timp ce lumina nu poate ajunge pe fundul mărilor. Și totuși undele luminoase își sporesc mereu posibilitățile și, datorită holografiei, putem chiar „vedea” acum în trei dimensiuni! Asociînd, însă, cele două tipuri de unde nu s-ar putea obține, de pildă, imaginea în relief a unui submarin, ori chiar a unei tumori

cerebrale? Pentru aceasta ar fi, evident, nevoie ca informațiile „sonore” să devină „vizuale”. E tocmai ceea ce se încearcă acum în numeroase laboratoare specializate. Specialiștii au și pus la punct două metode de holografie acustică.

Cea dintîi constă din trimiterea a două fascicule sonore de aceeași frecvență într-un bazin cu apă. Întîlnind un obiect, unul din fascicule se reflectă, apoi interferează cu fasciculul de referință. Avem de-a face cu același fenomen ca în cazul hologramei luminoase, în afară de lungimile de undă. Un microfon „mătură” punct cu punct zona de interferență. Impulsurile detectate de microfon sînt transmise la un tub catodic pe al cărui ecran apare semnalul luminos. Sistemul pare, deci, cît se poate de simplu. Dar, să nu uităm, undele acustice au frecvențe de ordinul centimetrului, iar cele luminoase vizibile de ordinul unui micron. Pentru a „vedea”, fotografia trebuie deci redusă. Această reducere provoacă, însă, aberații. Neajuns care, adăugat la cele pricinuite de înregistrarea prin punctare, adică prin eșantionare creează un mare handicap pentru procedeu.

Celălalt sistem prevede două emițătoare instalate, de astă dată, pe fundul unui bazin și transmițînd fascicule de unde de aceeași frecvență. În timp ce unul din aceste fascicule servește drept martor, al doilea întîlnește obiectul. Reflectede de acesta, undele interferează cu acelea ale fasciculului de referință la suprafața apei. Interferențele apar sub forma de modulații ce sînt fotografiate cu ajutorul unui laser. Și în acest caz trebuie să se procedeze la o reducere a fotografiei, din care pricină, din nou, se ivesc aberații.

Experiențele amintite sînt încă departe de aplicații practice, dar ele demonstrează totuși că holografia acustică este o posibilitate reală.

PSIHOFIZIOLOGIE

Un cîntec pentru cei ce suferă

În satul Kvasi din Ucraina trăia un scripcar. Într-o zi, în timp ce se întorcea dintr-un orașel vecin unde cîntase la o nuntă, străbătînd o pădure din marginea satului, s-a pomenit înconjurat de o haită de lupi. Cine știe cum s-ar fi soldat această întîlnire dacă n-ar fi fost „înarmat” cu vioara! Cînd lupii s-au apropiat atît de mult, încît nu mai nădăjduia să scape cu viață, scripcarul a înșfăcat vioara și a început să cînte. La auzul muzicii, lupii s-au oprit ca prin farmec, și-au ridicat boturile spre cer și au ascultat parcă vrăjiți de sunetele instrumentului. Fără să înceteze o clipă cîntarea, omul a trecut nestingherit pe lîngă ei. Animalele l-au urmat la mică distanță și nu l-au părăsit decît cînd a ajuns aproape de sat.

Pasiunea pentru muzică nu-i caracterizează însă numai pe lupi. Cimpanzeii, de pildă, sînt și ei mari amatori de muzică, dar ei sînt în primul rînd interpreți. Cîntă mai ales dimineața foarte devreme sau în amurg, iar deseori și „dănează” în ritmul propriei muzici. Și șerpii au preferințe pentru anumite sunete muzicale. Același lucru se poate spune și despre o sumedenie de alte animale și păsări.

Specialiștii în materie au încercat de multă vreme să înțeleagă sensul biologic al „activității muzicale” a animalelor, dar nu au izbutit să-l interpreteze decît în cazul unor păsări care cîntă fie spre a vesti vreo primejdie, fie pentru a se chema etc. Maimuțele și șerpii n-au oferit încă nici o explicație pentru pasiunea lor muzicală, în afară de instinctele lor. Se pare că unele acțiuni instinctive ale animalelor se pot transmite din generație în generație sub formă de „ritual” chiar după ce și-au pierdut sensul inițial. Mai mult, a fost exprimată părerea că chiar pasiunea omului pentru muzică ar fi evoluat pe fondul instinctelor muzicale ale strămoșilor săi simieni.

Dar pentru noi este importantă astăzi nu atît originea acestei pasiuni, cît mai ales foloasele pe care le-am putea trage de pe urma ei. Se spune că Napoleon socotea că înfrîngerea lui în Rusia avea la bază doi factori: gerurile rusești și muzica militară rusă. De fapt de multă vreme s-a constatat că acțiunea psihologică a muzicii militare asupra ostașilor constă în îmbărbătarea propriei armate, pe de o parte, și înfricoșarea inamicului de altă parte. Sub influența muzicii, în organismul uman se declanșează o seamă de procese. Natura acestora a rămas multă vreme necunoscută. Abia la începutul secolului XX, din efortul comun al fiziologilor, psihologi-

lor, dar mai ales din lucrările lui I. P. Pavlov și V. M. Behterev, au rezultat unele precizări. S-a dovedit, de pildă, că orice senzație, indiferent de caracterul ei, este o reacție complexă de răspuns a întregului organism și în primul rînd a sistemului nervos central. Omul percepe muzica prin organul auzului. De aici, excitațiile se transmit prin fibre nervoase la centrul amplasat în zona subcorticală, iar mai departe în scoarța cerebrală unde are loc analiza superioară și sinteza excitațiilor venite dinafară. O sumă de experiențe au arătat că creierul poate mijloci și o acțiune curativă a muzicii.

Dar ce fel de muzică este mai potrivită pentru o boală sau alta? S-au făcut numeroase experiențe cu oameni avînd o pregătire muzicală diferită. Li se „oferea”, de pildă, muzică clasică sau populară și li se înregistrau biocurenții creierului și reacția mușchiului cardiac. Concluzia a fost că numai o melodie bine cunoscută poate exercita o acțiune fiziologică asupra organismului. Cînd melodia îl desfată pe bolnav, pulsul își încetinește ritmul, inima își intensifică contracțiile, tensiunea arterială scade, vasele sanguine se destînd. Dacă însă muzica nu este pentru el o plăcere ci, dimpotrivă, îi provoacă senzații nedorite, bătăile inimii se întetesc, dar devin mai slabe. Iată de ce în ultimii ani muzica este tot mai adesea folosită ca metodă auxiliară de tratament.

În practica stomatologică, în obstetrică și în unele intervenții chirurgicale, de pildă, muzica e folosită ca anesteziant. Specialiștii sovietici au creat chiar aparate speciale. „Zvan-1”, „Zvan-2” și „Audiak” transmit sunetele de pe o bandă de magnetofon stereo direct către căștile bolnavilor. Sunetul împiedică transmiterea biocurenților care comunică la centru „neregulile” de la periferie și astfel atenuează senzațiile dureroase.

Mai mult, după o seamă de experiențe, specialiștii au izbutit să clarifice și proprietățile „curative” ale fiecărui instrument în parte. Flautul și clarinetul provoacă, de obicei, modificări sensibile în activitatea sistemului cardiovascular, iar vioara reduce excitația nervoasă. Anumite sunete pot provoca modificări și în alte organe, cum sînt glandele cu secreție internă, mușchii striati etc.

Dar muzica are influențe binefăcătoare și asupra oamenilor sănătoși. O melodie optimistă face să dispară oboseala, sporește buna dispoziție. Această „acțiune” ar putea fi folosită în producție pentru realizarea unei oscilații minime a productivității muncii. Căci s-a observat că productivitatea muncii nu este aceeași de la începutul pînă la

...Și șerpii au preferințe pentru anumite sunete muzicale.

sîrșitul zilei de lucru. La început ritmul este mai scăzut, după 1,5—2 ore el atinge limita maximă, iar spre prînz scade din nou. Muzica ar putea uniformiza, se crede, productivitatea muncii. Dacă melodia este bine aleasă ea poate să reducă tensiunea nervoasă și oboseala provocată de monotonia muncii. În acest scop au fost elaborate și indici speciali pentru diferite profesii. Pentru activități nu prea complicate se alege, de pildă, o muzică energică, dar un fundal muzical mai lent pentru o muncă ce necesită o atenție încordată. În sîrșit, experiențele făcute au arătat, de asemenea, că graficul emisiunilor muzicale trebuie să prevadă întreruperi și să nu totalizeze mai mult de 1,5—2 ore într-un schimb. Altfel, sistemul nervos se obișnuiește cu muzica și nu mai reacționează.

ACUSTICĂ

Factotumul ultrasonor

Pînă nu de mult vibrațiile sonore inaudibile pentru om — ultrasunetele — mai erau un obiect de cercetări în laboratoare. Acum, însă, ele sînt folosite practic în numeroase ramuri ale economiei, unde forța lor joacă un rol foarte important. Într-adevăr, tehnica modernă permite obținerea de vibrații ultrasonore cu o putere de mai mulți wați, o intensitate de zeci de kilowați pe centimetru pătrat și o presiune excedentară de sute de atmosfere! Formidabila forță a ultrasunetelor poate fi demonstrată și de următoarele date: se știe că forța vocii umane normale nu este decît de cîteva miliardimi de watt, iar atunci cînd concertează o orchestră simfonică presiunea excedentară care se adaugă presiunii atmosferice n-o depășește pe aceea exercitată de o musculiță care se așează pe o frunză căzută în apă. În aceeași ordine de idei, un calcul recent a stabilit că, pentru a da în clocot un litru de apă cu ajutorul energiei vocale, ar trebui ca întreaga populație a unui oraș de talia Moscovei, Parisului sau Londrei să strige două zile în șir, fără întrerupere!

Pe de altă parte, cercetări întreprinse sistematic la Institutul de acustică al Academiei de Științe a U.R.S.S. au stabilit că sub acțiunea unor oscilații ultrasonore intense, materia dobîndește o accelerație de zeci de mii de ori mai mare ca aceea a atracției terestre. Bazîndu-se pe proprietățile ultrasunetului, oamenii de știință sovietici au pus la punct o serie de mașini cu înalte performanțe tehnice. Ultrasunetul curăță cu o minuțiozitate de invidiă și numai în cîteva fracțiuni de secundă impuritățile de la suprafața pieselor cu cele

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Tulburările de scris și citit

E greu să deprinzi arta scrisului...

Mulți părinți constată la copiii lor o dificultate mai mică sau mai mare în însușirea scrierii și cititului, deși starea intelectuală a școlărilor este în rest foarte bună. Trebuie să arătăm de la început că, într-adevăr, de cele mai multe ori nu este nici o legătură între inteligența copilului (care poate fi foarte dezvoltată) și tulburările de scris (disgrafie) sau citit (dislexie). Specialiștii afirmă că elevii disgrafici și dislexici sînt adesea foarte bine dotați din punct de vedere mintal, tulburarea lor ținînd fie de faptul că sînt stîngaci, fie de o perturbare neuromotorie. Ei ar avea astfel o lateralizare neomogenă a minii și ochilor cu disarmonii funcționale de orientare spațială a percepției și gestului grafic.

Datorită acestor tulburări, care, repetăm, nu sînt însoțite de deficiențe intelectuale, rezultatele școlare la materiile unde lectura și scrisul sînt pe primul loc sînt slabe. În același timp, copilul poate face reacții emoționale negative legate de lipsa de randament și de satisfacții școlare.

Ce trebuie făcut cu acești copii?

În primul rînd trebuie luptat pentru creșterea tonusului nervos al copilului, insuflîndu-i încredere în posibilitatea de remediere a dificultăților, făcîndu-i sesizabile progresele.

Dat fiind că aceste dificultăți sînt în marea lor majoritate trecătoare, atitudinea cea mai potrivită este de a păstra pe elev în clasă în ritmul de lucru al celorlalți copii.

Se va face controlul văzului și auzului, a căror slăbire poate fi una din cauzele tulburărilor amintite. Prin corectarea cu ochelari a miopiei sau astigmatismului tulburările de scris pot fi remediate.

Studiul disgrafiilor și al dislexiilor manifestate în copilărie a arătat că nu rareori aceste defecte apar ca rezultat al infecțiilor infantile (rujeola, gripa, scarlatina etc.) care pot avea o acțiune toxică asupra sistemului nervos. În alte cazuri, există în antecedente traumatisme cerebrale ale căror consecințe trebuie tratate energetic. Debilitatea fizică generală, rahitismul, anemia, tuberculoza pot fi și ele cauze ale dificultății de integrare a copilului în procesul de învățămînt. Tratamentul bolii respective duce implicit la îmbunătățirea procesului de însușire a scrisului și cititului.

În sfîrșit, să menționăm o anumită împrejurare care poate duce la dificultăți în consolidarea tulburărilor lexice și grafice mai ales la copiii sensibili. Această împrejurare constă în faptul că, în perioada de însușire a scrisului și cititului, unii copii sînt instruiți de pedagogi diferiți datorită schimbărilor de domiciliu ale părinților sau datorită schimbării profesorilor în cadrul aceleiași clase.

Dr. S. S. Leapidevski

tensiunii arteriale: ateroscleroza și obezitatea. Se vor reduce, de aceea, calorile, sarea și, dacă este cazul, unele excitante cum sînt ceaiul sau cafeaua. Un regim sărac în calorii, mai ales pe socoteala grăsimilor animale (untură, unt) va reduce greutatea corporală cînd aceasta depășește normalul. În raport cu gradul bolii se va renunța la tutun și băuturi alcoolice.

În ceea ce privește tratamentul medicamentos acesta cuprinde o gamă variată de produse care se adresează factorilor patogenici ai hipertensiunii arteriale. Pe primul plan se situează medicamentele antihipertensive care acționează prin intermediul sistemului nervos. În acest sens se utilizează: sedativele (ciclobarbital, fenobarbital, clorpromazină sau meprobramat și napoton — n.n.), alcaloizii secarei cornute (Hydergin — n.n.), sau alcaloizii din Rauwolfia (Hiposerpil etc. — n.n.), precum și alte produse cu efect calmant.

Tratamentul hipotensiv cuprinde în al doilea rînd o serie de produse acționînd în afară și independent de sistemul nervos, ca: salidiureticele (Nefrix, Hygroton, Brinaldex, Lasix etc. — n.n.), Spirolactonele (Aldactonul — n.n.) și hidrazinofalazinele (Apresolina, Hipopresolul etc. — n.n.).

Toate aceste medicamente vor fi asociate între ele în doze strict individualizate, în raport cu valorile tensiunilor stabilite de medic.

Dr. S. Speranski

ACTUALITĂȚI MEDICALE

Un nou tratament antireumatic

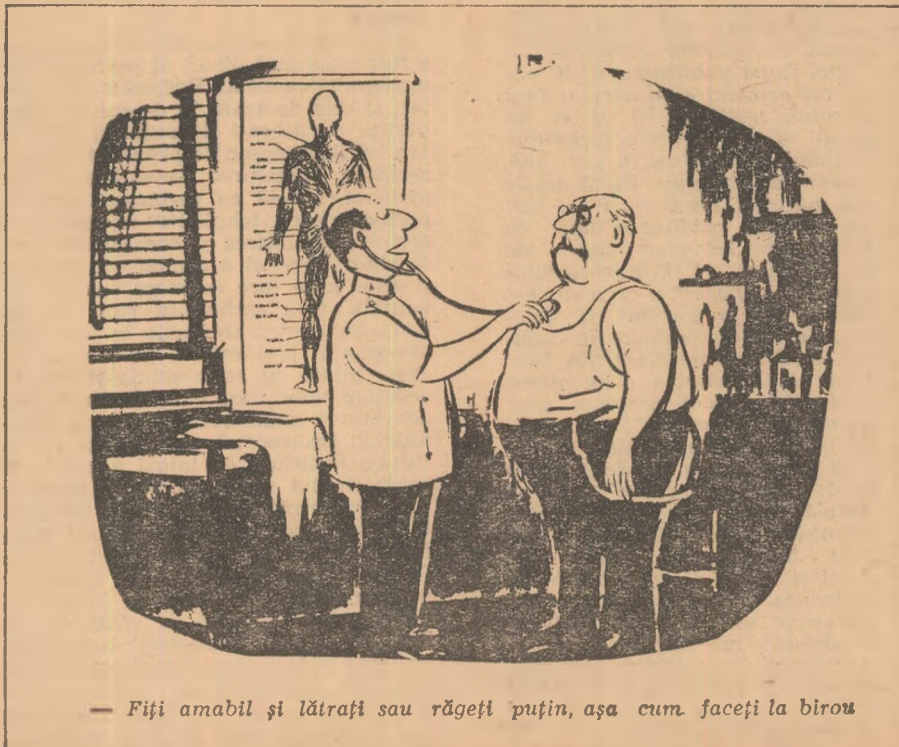
După cum se știe, unul dintre medicamentele deosebit de eficiente în tratamentul reumatismului articular îl constituie hormonii steroizi, ca de exemplu, cortizonul. Dar un asemenea tratament comportă uneori riscul unor accidente și efecte secundare, mai serioase decît chiar reumatismul inițial. Recente cercetări au demonstrat însă că pericolul accidentelor postcortizonice poate fi eliminat cu desăvîrșire prin combinarea vitaminei E cu hormonii steroizi.

Artrita reumatică este o afecțiune de sistem, care provoacă schimbări structurale în articulații, inimă, vase sanguine, mușchii scheletului, nervii periferici, splină și ganglionii limfatici. Ca urmare a tratamentului cu steroizi se poate produce creșterea tensiunii arteriale, umflarea feței, ulcere digestive, porozitatea oaselor și tendințe la hemoragii.

Experiențele „in vivo” făcute prin combinarea vitaminei E cu steroizii au arătat că asocierea acestei vitamine îmbunătățește circulația la reumaticii care se plîng de senzație de răceală la membre. Tratamentul combinat intensifică totodată secrețiile interne și circulația singelui, contribuind la dispariția tulburărilor de circulație și a celorlalte efecte secundare.

În felul acesta practica terapiei steroide se desfășoară în condiții optime, fără nici un fel de accidente. Mai mult chiar, doza de steroizi necesară poate fi treptat redusă, în cele din urmă suprimîndu-se total administrarea cortizonului.

Medicus

— Fii amabil și lătrași sau răgești puțin, așa cum faceți la birou

esculap

Poșta medicului

GOLOBAN ION — București: Impotriva mătrefii grase, folosiți soluția „Saborol” — frecții ușoare cu un tampon de vată la rădăcina părului după o prealabilă spălare a capului cu apă și săpun de gudron, apoi masare locală cu degetele. Tratamentul va fi urmaș zilnic în prima săptămînă, apoi la 2—3 zile, 1—2 săptămîni.

BROMUZ ION — Com. Toplet: Ne bucurăm că tratamentul indicat de noi v-a fost de folos. În mod normal, clordelazinul ar trebui să vă asigure un somn de 6—7 ore. În caz contrar, luați la culcare și o tabletă ciclobarbital.

ABONAT 278 — Constanța: Hippocrat spunea că „medicul este slujitorul naturii iar bolnavul trebuie să-l ajute pe medic în lupta cu boala”. Se pare că nu este cazul la dv. Respectați cu strictete indicațiile medicale. Ulcerul este o boală cronică și, ca în orice boală de durată, nevoia de a urma un anumit regim îndelungat obligă bolnavul să cunoască în amănunt ce poate și ce nu poate minca. Aici stă, după noi, cheia problemei.

S.T. — Suceava: Gingivoragia dv. nu este cumva semnul unei parodontozе? Oricum, pentru a combate sensibilitatea gingiilor și sîngerarea lor, vă recomandăm următoarea soluție: Rp. T-ra Rathanianae sau T-ra Gei Urbani 60 g, oleum anisi 3 g, clorură de zinc sol 20 la sută — 80 g, oleum menthae 6 g, salol, perhidrol aa 8 g, alcool rectificat q.s. ad 250 g. Se agită sticla bine și se va folosi cîte o linguriță în 1/2 pahar cu apă caldă, după periajul obișnuit cu pastă, pentru clătirea gurii.

DELIJA — București: 1) În sindromul hipometabolic de care suferiți puteți încerca, în afară de tratamentul ce vi s-a indicat, vit. B₁₂ injectabil (anabolică pe proteine) și Nerobol, anabolizant peroral, cu efecte androgene reduse. 2) Prunele au un efect laxativ foarte bun, mai ales la vîrstnici. Consumate calde (încălzite cu puțină apă) dimineața, pe nemîncate în cantitate de 8—20 prune, ele constituie un regulator al tranzitului intestinal și un decongestionant al ficatului.

LINICA — Bacău: Etiologia schizofreniei nu este complet lămurită (boli infecțioase cu febră mare, boli somatice debilitante, traumatisme craniene sau psihice etc.). Firește că elementul principal determinant al bolii constă într-o predispoziție ereditară, o slăbiciune moștenită sau congenitală a sistemului nervos central. Asupra oportunității intervenției ce vă interesează trebuie însă să decideți neuropsihiatru.

GRIGORE ELENA — Oltenița: Citiți răspunsul dat sub M. Dumitru — București, în nr. 6 la punctul 2.

HANIBAL A. P. — București și **TONY STAN** — București: La vîrsta dv. nu poate fi vorba decît de o impotență prin hiperexcitabilitate nervoasă. Vă recomandăm cure periodice de tranchilizante sub supraveghere medicală și eventual 3—4 cure de Folcisteină. Vedeti în acest sens recomandările făcute sub Onofrei Astahie — Dorohoi, în nr. 6.

M.C.N. 2-Iasi: 1) De ce ați neglijat atîta vreme aceste fenomene de infantilism sexual fără să fi consultat un endocrinolog? 2) Ar fi de dorit totuși să încercați un tratament de lungă durată cu hormoni androgeni: preferabil preparate cu rezorbție lentă (Testolent, Androtardyl, Testoviron-depoziat sau Sterandril), la intervale de două săptămîni, asociat eventual cu gonadotrofină corionică (Coripan), o fiolă de 500 u.s. la două zile, timp de 15—20 zile. Ca medicație ajutătoare: vitaminoterapie cu vitamine din grupul B, vitaminele E și A etc. precum și steroizi anabolici virilizanți, Madiol sau Steranabol, sub supraveghere medicală.

N.P. — București: 1) După părerea noastră este vorba mai curînd de un deficit dinamic a cărui „vină” o poartă sterilitatea, poate practica amintită (la care prin voință trebuie să renunțați), poate chiar lipsa de experiență a partenerului. În orice caz, puteți încerca un tratament cu Ginosedol B 5 mg în zilele a 5-a, a 8-a, 11-a și a 14-a a ciclului. 2) Pentru rețetele de cosmetică, vă recomandăm să citiți volumul „Sănătate și frumusețe” de Vera Cernătescu, Ludmila Cosmovici și colaboratorii, apărut recent în Editura Medicală.

(Continuare în pag. 11-a)

BRAZILIA

La vânătoare de jakare

Dacă la pescuitul de pyraya am ghinion, în schimb norocul îmi suride la vânătoarea de jakare, crocodili nu prea mari, care rareori depășesc doi-trei metri în lungime și mișună în apele râului Araguaia de la hotarul dintre statele Mato Grosso și Goias. Ca și pyraya — pește inofensiv la prima vedere, căci nu e mai mare decât un caras, dar în realitate cumplit de feroce, cu dinți ascuțiți ca o lamă „Gillette” și devorând, într-o clipă, în grupuri de câteva mii, prăzi oricât de impresionante, lăsând doar oasele goale — jakare trebuie vînat tot noaptea.

E întuneric beznă. Înaintăm cu băgare de seamă pe țărmul râului, luminînd nisipul cu lanterna. Raimondo privește cu luare aminte în jur. E perioada în care trakaia, cum sînt numite prin partea locului broaștele țestoase, își depun ouăle. Așa încît, noaptea, aceste animale mișună cu zecile pe nisip. Dar nu zărim nici una. Ca să fiu sincer, în bezna groasă de să-ți viri degetele în ochi eu nu văd nimic. Raimondo, însă, aude parcă ceva suspect, se uită într-o anumite direcție și adulmecă ca un copoi. De cînd trăiește în preajma indienilor a învățat multe de la ei.

În stînga râului se află o lagună adîncă, acoperită cu stufăriș. Raimondo ne face semn și apucă carabina. Încrămenim. Manuel începe să-și sucească aparatul fotografic, asigurîndu-mă că va face „fotografii care vor rămîne în istorie”. Iar Juvenal ține în mină un cuțit cît toate zilele. În ce mă privește, verific încă o dată dacă Coltul e încărcat cum trebuie.

— Principalul e să ochești bine, să țintești drept în ochi, altminteri n-are să-ți să nimerești în altă parte — mi-a spus la plecarea Raimondo — căci crocodilul are o piele ca un blindaj.

Sînt foarte nervos. Manuel, și chiar Juvenal, vînat bîtrîn și încercat, sînt și ei neliniștiți. Cu băgare de seamă, încercînd să ne ținem cît mai aproape unul de celălalt, ne strecurăm pe marginea lagunei, cercetînd cu lanterna stufărișul. Nici vorbă de jakare.

— Răbdare, răbdare — șoptește Raimondo. — Important e ca lumina să cadă drept în ochii animalului, care încep imediat să strălucească și deci devin vizibili.

La un moment dat simt că ameteșc. În apa acoperită de stufăriș încep să lucesc patru perechi de luminițe portocalii, înspăimîntătoare. Ne apropiem cu precauție de ele. Nisipul scîrție și ne dă de gol, dar luminițele nu se mișcă. Juvenal ține lanterna, iar eu și Raimondo tragem.

Aproape în aceeași clipă răsună două focuri de armă, urmate de alte două. Se aud niște plescăituri în apă. Chiar sub nasul nostru unul din crocodili se mistuie în lagună și ne lasă cu buza umflată. Celălalt, însă, rămîne încrămenit într-un loc cu apă nu prea adîncă și nu mai are putere să meargă mai departe. Manuel țacăne cu aparatul lui fotografic.

Cineva trebuie să se ducă după trofeu. Tot Raimondo se ocupă și de treaba asta. Lipăle prin apă, apucă crocodilul de coadă, îl trage cu putere pe țărm și se zvîrle iute într-o parte. Nu strică să fii prudent chiar cu un jakare pe cale să-și dea duhul. Se pare însă că acesta este mort de-a binelea. Acum îl putem admira în voie. Crocodilul nu e mare, are doar un metru și jumătate. Pe uscat nu e prea înfricoșător. Dar ce-i cu el? N-are decât o labă, cealaltă e mîncată complet.

— Pyraya — mă lămurește Raimondo — e opera lor.

Mă trec fiori. Ticăloși mai sînt peștii ăștia! Nu-i respectă nici măcar pe crocodili. Acum înțelegem de ce crocodilul acesta a căzut primul victimă. Cu o singură labă nu putea merge prea departe.

Între timp Raimondo începe să strige într-un fel ciudat, surd și sfișietor. Cînd un pui de jakare este în primejdie — ne explică el — maică-sa, uitînd de orice prudență, înoată în jur ca să-și caute odrasla și strigă la fel. Dacă crocodilul împușcat de noi nu e orfan, înseamnă că se va ivi curînd un jakare prin preajmă. Raimondo continuă să strige. După puțin timp, zărim iar câteva perechi de luminițe portocalii. Tragem; eu aleg doi ochi din extrema dreaptă.

Ospăț în jungla braziliană

Dar luminițele continuă să ardă. Mai trag o dată. Același rezultat. Slobozesc apoi trei gloanțe unul după altul. Nici un efect. Nu prea mă simt în apele mele. Îmi amintesc, însă, că uneori și ochii unui crocodil mort continuă să strălucească dacă asupra lui e îndreptată o sursă de lumină. Deocamdată nu știm care o fi adevărul-adevărat, ce s-o fi întîmplat în realitate pe malul celălalt al lagunei.

— Să mergem acolo — poruncește Raimondo.

E cel mai neplăcut lucru cu putință. Ca să ajungem pe celălalt mal trebuie să străbătem un loc mlăștinos, plin de rădăcini de copaci și de cioturi, iar noi sîntem desculți, ghețele ne-au rămas în barcă. Ne afundăm pînă la genunchi în noroi, înaintînd cu teamă. Nu se vede nimic, lanterna nu ne e de nici un folos, în această beznă de smoală te simți complet neajutorat. Prin minte încep să mi se perinde numele a tot soiul de șerpi brazilieni, de la veninoasa reptilă cu ochelari, pînă la uriașa anaconda. Căci nici șerpii nu sînt mai buni decît pyraya.

Luminițele nu s-au stins încă. Crocodilul nu e mort, se mișcă. Se spune că lumina puternică îi hipnotizează pe crocodili. Dar cîte nu se spun! Acum, însă, la doi metri de noi se află un crocodil viu, sub picioare e mlaștina, iar de jur-împrejur un întuneric să-l tai cu cuțitul. Care pe care, asta-i întrebarea.

Un glonte cade în apă. Crocodilul lunecă încet de pe mal și se duce la fund. Am mai scăpat o pradă bună. Deodată, însă, chiar sub picioarele noastre văd ceva care seamănă cu un buștean. Nu apuc să mă lămuresc bine despre ce-i vorba, că Raimondo și slobozește câteva gloanțe. Ceea ce eu luasem drept buștean, se zbate acum în convulsii și moare. În fața noastră se află cadavrul unui crocodil de doi metri și jumătate. Abia după ce constată moartea clinică, Raimondo îi deschide botul cu patul armei. Cum e sigur că nu sîntem niște tarzani, îmi dau seama că cu cei 80 de dinți ai crocodilului, la care se mai adaugă și coada-i cumplit de primejdioasă, n-am fi putut-o scoate la capăt nici pe uscat, dar-mi-te în apă.

Nu știu ce or fi simțind ceilalți, dar eu sînt sătul pînă în gît de crocodili, de noroiul care colcăie sub picioare și de gîndurile despre șerpi. Pentru astăzi îmi ajung!

Raimondo leagă animalele cu niște frînghii. Împreună cu Juvenal îl trage spre barcă pe cel mai mare, iar eu cu Manuel pe cel mic. Pe drumul care mi

se pare o adevărată Golgotă descopăr îngrozit că invalidul nostru s-a prefăcut numai că a murit. Văd bine cum se mișcă. Și eu și Manuel fugim cît colo. Însoțitorii noștri se tăvălesc de rîs.

— Nervii sînt de vină, nu vă temeți, e mort de mult — ne liniștește Raimondo.

Apucăm din nou perfida povară și o transportăm cu mare greutate la barcă. Abia acum descoperă Manuel că n-a încărcat cum trebuie aparatul fotografic. „N-o să mai avem fotografii care să intre în istorie” — constată el cu amărăciune. Cel mai disperat sînt însă eu, căci îmi imaginez cu cît scepticism îmi vor asculta colegii din redacție poveștile de vânătoare neconfirmate de fotografii.

Vînătoarea izbutită ne ridică vizibil acțiunile în rîndul indienilor. După ce jupoale pieile de pe crocodili, frig carnea și ne poftesc stăruitor la masă. Indienii deosebesc două feluri de crocodili printre cele cinci specii care trăiesc în bazinul Amazoanelor: comestibili — jakare tinga și necomestibili — jakare assu. Cei vînați de noi sînt tinga.

Raimondo începe să muște cu poftă dintr-o bucată zdravănă de crocodil

pentru navele de călători, așa încît aceste aruncă ancora la cheiul antrepozitelor.

— Buenos dias — ne salută autoritățile portuare. Pentru ei, ca dealtminteri pentru toți locuitorii din Las Palmas, sosirea motonavei sovietice cu 380 de turiști la bord este un eveniment ieșit din comun, senzațional chiar; se întîmplă pentru prima oară în istoria insulei Gran Canaria.

Coborim pe țărm. Lîngă scară se postează un polițist voinic, în uniformă de culoarea oțelului, cu matracă și revolver prinse de centironul alb. Locuitorii orașului — inclusiv reporterul ziarului local „Diario de Las Palmas” — nu au voie să urce la bordul motonavei. Cu toate acestea, ziarele publică în prima pagină fotografii ale motonavei și turiștilor sovietici, reportaje și interviuri.

Insula se află cu 4 grade mai la nord de tropical Racului; în lunile cele mai reci (ianuarie și februarie), temperatura medie este de plus 22—23°. Datorită, însă, brizei răcoroase a Atlanticului, chiar și cea mai mare arșiță poate fi suportată aici ușor. Orașul are două plaje — Las Alcaravancras și Las Canteras. Valuri curate, albastre și străvezii, nisip auriu, hoteluri pentru turiști chiar pe țărm.

În lunga lui istorie, arhipelagul Canare, alcătuit din șapte insule, a fost de mai multe ori descoperit (și, probabil, populat). Fenomenul s-a produs atât de des, încît cînd a avut loc „descoperirea oficială”, una din insule — Tenerife — figura pe hărțile maritime din vremea aceea în 12 ipostaze, iar Lanzarote era prezentată ca un arhipelag alcătuit din 19 insule.

Acum se crede că insulele au fost descoperite între anii 2700—2000 î.e.n. de marinari cretani. În anul 800 î.e.n. navigatorii feniceni, mergînd pe urmele cretanilor, s-au statornicit în Madeira și Canare. Cartaginezii au înființat și ei acolo factorii, iar legendele grecești aminteau, la rîndul lor, de Canare, pe care le numeau insulele Fericirii, pentru clima plăcută, pentru peisajele splendide.

Cînd au venit în arhipelag, în 1402, spaniolii au găsit un popor, enigmatic pentru mulți cercetători, cu păr blond și ochi albaștri — guanacha — din rasa nordică de tip Cro-Magnon. Nu se știe cînd și în ce împrejurări au sosit acești nordici în Canare. Unii cercetători, între care Humboldt, au emis ipoteza că misterioșii insulari ar fi ajuns acolo în secolul III î.e.n., la începutul perioadei „marii migrațiuni a popoarelor”.

Principalul punct de atracție din Las Palmas este Casa lui Columb. Columb a poposit în Canare cu corăbiile lui în timp ce se îndrepta spre America încă nedescoperită. El s-a oprit la Las Palmas în august-septembrie 1492 ca să facă unele reparații armatei sale, să se aprovizioneze cu alimente și apă și să dea posibilitate echipajelor să se odihnească. Ulterior, Columb a mai poposit în această casă de trei ori: o dată în timp ce se întorcea din America, a doua oară în 1498, spre a se salva de niște pirați, și ultima oară în 1502.

Acum, casa cu două etaje a lui Columb este muzeu. Ea adăpostește machete de corăbiile ale amiralului, ca și un jurnal de bord, o hartă, un glob și un portret al celebrului navigator, arhiva veche a insulei și câteva tablouri din muzeul madrilen Prado.

Casa lui Columb este o adevărată Mecca pentru turiști. În 1967, ea a avut circa un milion și jumătate de vizitatori. Să nu uităm că orașul are numai 180.000 de locuitori.

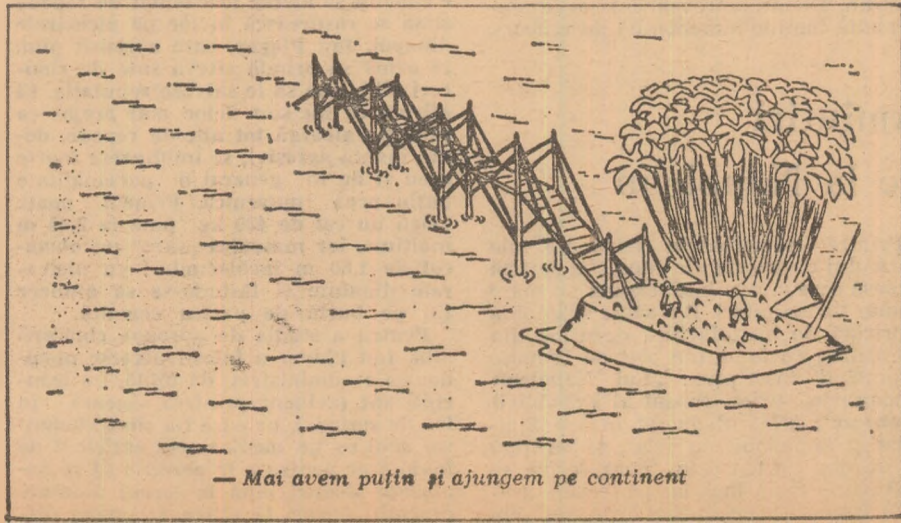
În Las Palmas există multe localități pitorești, în care mai mult se cîntă și se dansează decît se mîncă și se bea. Poți asculta splendide romanțe spaniole ori alte melodii interpretate la timpli — o chitară cu o rezonanță puternică — sau poți admira dansuri pătimășe executate de mețiși...

E. Kunițin

INSULELE CANARE

Casa lui Columb

La bordul motonavei urcă un pilot spaniol, un om bătrîn și, după un sfert de oră, Baltica acostează cu bine lîngă un zid, care emană un iz de petrol. În Las Palmas nu există un chei special

— Mai avem puțin și ajungem pe continent

Tradiționala troică pe drumurile îngăpeze din jurul Moscovei

ECOURILE ISTORIEI

Insula Paștelui de pe Nipru

E o insuliță cu o suprafață mai mică de un hectar. Și e pierdută nu undeva în imensitatea oceanului, ci într-o mare de construcții noi. Coordonatele ei — aproximative — sînt: cursul mijlociu al Niprului, orașul Dnepropetrovsk, bulevardul Karl Marx. În incinta clădirii cu Nr. 2, pe care scrie „Muzeul de istorie din Dnepropetrovsk”, se află zeci de chipuri cioplite în piatră înfățișînd ostași pletoși în zale și coifuri sau femei cu bonete ciudate pe cap.

Colecția „oamenilor de piatră”, adunată cu grijă de colectivul muzeului, reprezintă sculpturi funerare ale vechi-

lor polovțieni și sciti, care au populat odinioară stepile din sudul Ucrainei. Masivele figuri de piatră au impresionat din totdeauna imaginația localnicilor și a călătorilor de altădată, care au ticluit pe seama lor numeroase legende.

În lunga lor viață, „oamenii de piatră” au fost nevoiți să-și schimbe deseori domiciliul. Cînd izgoniți sub învinuirea de a fi produs secetă, cînd readuși cu alai în speranța că vor stîrpi o molimă, ei s-au transformat, în secolul XVIII, în... stîlpi de marcaj pe traseul poștalioanelor.

În cele din urmă, adunați de pe drumuri — la propriu — străvechii oameni de piatră s-au regăsit în curtea muzeului din Dnepropetrovsk într-o impresionantă familie încremenită de veacuri.

Amintiri de la Napoleon

Printre numeroasele exponate ale Muzeului de istorie din Moscova se află o piesă care atrage întotdeauna un mare număr de vizitatori. E o sabie splendidă fabricată de manufactura de arme din Versailles, cu lama din oțel de Damasc și purtînd inscripția: „Lui Napoleon Bonaparte, prim consul al Republicii Franceze”. Mînerul, lucrat în bronz cizelat și împodobit cu sîdef, se termină cu un cap de leu prin gura căruia se află petrecut un inel, iar pe teacă e gravată semnătura celebrului armurier ver-

saillez Bouttet. Dar, cum se face că această sabie, de care marele comandant de oști nu se despărțea niciodată, se află într-un muzeu rusesc?

După intrarea trupelor aliate în Paris, la 31 martie 1814, înaltul comandament a hotărît exilarea lui Napoleon în insula Elba. Decizia mai prevedea ca împăratul să fie însoțit de trei comisari guvernamentali numiți de aliați, printre care și Pavel Șuvalov, ofițer de ordonanță al țarului Alexandru I. Aflînd că în timpul călătoriei urmează să aibă loc un atentat împotriva lui Napoleon, ofițerul rus i-a propus împăratului să-l protejeze sub pelerina sa. În semn de recunoștință, Napoleon i-a oferit în dar lui Șuvalov sabia.

În 1912, sabia împăratului francez a fost expusă în cadrul expoziției consacrate celei de a o suta aniversări a războiului dus cu Franța napoleoniană iar după închiderea expoziției organizată în arsenalul Kremlinului din Moscova, predată contesei Voronțova Dașkova, născută Șuvalova. În 1926, un comandant din Armata roșie, al cărui nume a rămas necunoscut pînă azi, a remis prețioasa armă, pe care o folosise în luptă, Muzeului Armatei roșii. La cîțiva ani după aceea, un colaborator al muzeului a observat inscripția gravată pe lamă și a încredințat sabia Muzeului de istorie.

EXEMPLARE RARE

La doi pași de rinocerii albi

Căpitanul Achab se consacră integral urmării lui Moby Dick, balena albă. Ian Player, directorul rezervației Ndumu din Africa de Sud și-a dăruit o bună parte din viață capturării rinocerului alb. Mobilurile lor erau însă total diferite: în timp ce primul alerga după o războarnă aprigă, cel de al doilea dorește să creeze un adevărat „paradis” pentru unul din cele mai rare animale de pe lume.

În primul moment acțiunea părea foarte ușor de îndeplinit, deoarece rinocerul alb era considerat, nu se știe de ce, un animal apatic, cu totul opus fratelui său cenușiu, ale cărui „performanțe” sînt cunoscute: irascibil și violent, e capabil să alege neașteptat de repede și să se răsucescă în loc pe picioarele dinapoi. Ian Player, care a reușit pînă la urmă să prindă cîteva sute de rinoceri albi, ține să le salveze reputația. El afirmă că nu sînt deloc mai prețioși ca ceilalți: aleargă tot atît de repede, devin îndată agresivi, se îmblînzesc foarte greu și au în general o personalitate puțin prea puternică. Femela poate zvîrli un cal de 430 kg pînă la 2,40 m înălțime, iar masculul „sare” un obstacol de 1,80 m încăleciindu-l cu picioarele dinainte și lăsîndu-se să alunece lin pe burtă de partea cealaltă.

Pentru a studia de aproape rinocerii albi, Ian Player a folosit diverse metode. Le-a administrat, de pildă, un tranșilizant (evident printr-o săgeată, în loc de seringă), pe care l-a contrabalansat apoi cu un medicament suficient de înviorător pentru a le permite să se deplaseze singuri pînă la țarcul dinainte pregătit, uneori la cîteva kilometri dis-

tanță. În felul acesta a reușit să-i convingă să facă drumul, dar o dată închise, animalele au declarat greva foamei. După 12 zile de post negru, au trebuit să fie hrănite artificial cu terci de mălai introdus pe o sondă. Femelele au făcut și crize de melancolie acută care nu le-au trecut decît cînd masculii cutezători au sărit în ocol, venind de bună voie să le țină companie. Uneori au avut loc evadări în doi. În general, se pare că rinocerii albi au un spirit gregar atît de dezvoltat încît nu se simt cu adevărat bine decît înghesuși unul într-altul.

MICA ENCICLOPEDI

Și totuși, n-a fost Singer

Numele lui Singer a devenit sinonim cu mașina de cusut. Asta deși dicționarele fac cuvenita rectificarea la această părere aproape unanimă, menționînd că Singer e un inventator american care a perfecționat binecunoscuta unealtă domestică; deși în momentul în care i-a venit ideea perfecționării inventatorul nu dispunea de bani pentru a o realiza; deși, după ce a intrat în posesia sumei necesare, a fost nevoit să plătească 15 000 de dolari pentru folosirea ilegală a unui brevet străin.

Iată cum s-au petrecut lucrurile. În 1850, explozia unui cazan cu abur a distrus o mașină de gravat și a spulbe-

rat iluziile inventatorului și proprietarului ei, mecanicul Singer, atunci în vîrstă de 38 de ani. Timp de 26 de ani Singer a fost nevoit să colinde orașele Americii, încercînd toate profesiile posibile, de la timplar de mobilă pînă la actor ambulant. În cele din urmă s-a stabilit la Boston, reușind să se angajeze la un atelier de mecanică. Acolo a făcut prima lui cunoștință cu mașina de cusut, mai exact, cu unul din primele ei modele, o construcție greoaie și rudimentară. Inventivul mecanic s-a apucat de lucru: în 12 ore a imaginat un model perfecționat, în cîteva zile l-a realizat în metal, iar după doi ani a înființat compania „Singer”, care a supraviețuit pînă în zilele noastre. După numărul de patente — vreo 20 — obținute pentru diferitele perfecționări aduse de-a lungul anilor, părea că mașina de cusut era pasiunea exclusivă a vieții lui Singer. Dispozitivul pentru întinderea aței, volanul cu rotație continuă și o seamă de alte îmbunătățiri aduse modelului inițial îi aparțin, de fapt și de drept, lui Singer. Îi lipsea, însă, brevetul pentru un element pe cît de banal pe atît de important în construcția mașinii de cusut: orificiul de la capătul acului de cusut. Singer a uzat de un patent ce nu-i aparținea, fapt pentru care a fost nevoit să plătească 15 000 de dolari lui E. Haw, inventatorul primului model al mașinii de cusut (cu toate că nu Haw a inventat acul cu orificiul la un capăt, ci Madersperger, încă în 1814). Incidentul nu i-a dezbinat, însă, pe cei doi constructori. Dimpotrivă, ei și-au coalizat forțele și au înființat, împreună cu alte două firme, primul trust din lume.

Deși uniți, membrii trustului au continuat să producă mașini de cusut diferite, fiecare după patentul lui. Singer s-a specializat în mașini de cusut de uz casnic. Cu ajutorul unei reclame bine puse la punct, produsele Singer au invadat întreaga lume. Mașinile de cusut purtînd binecunoscuta marcă au continuat să se bucure de o popularitate deosebită chiar după ce Singer n-a mai luat parte la treburile firmei.

Și totuși, inventatorul mașinii de cusut n-a fost Singer. De altfel, el nici n-a cerut să i se acorde acest titlu. Posteritatea i l-a conferit de bunăvoie, contopind omul cu produsul a cărui faimă nu s-a stins pînă azi.

V. Korolov

SEMNE DE ÎNTREBARE LA TROPICE

Gigantice roți fosforescente...

De o bună bucată de vreme, marinarii întorși acasă din curse pe mările tropicale din sud-estul Asiei povesteau uluși despre niște gigantice roți luminoase — cu un diametru de cîteva kilometri — care se învîrteau cu mare viteză fie în apă, fie deasupra ei sau pe suprafața mării. Puțini oameni de știință au dat, însă, importanță acestor povestiri incredibile ale marinarilor.

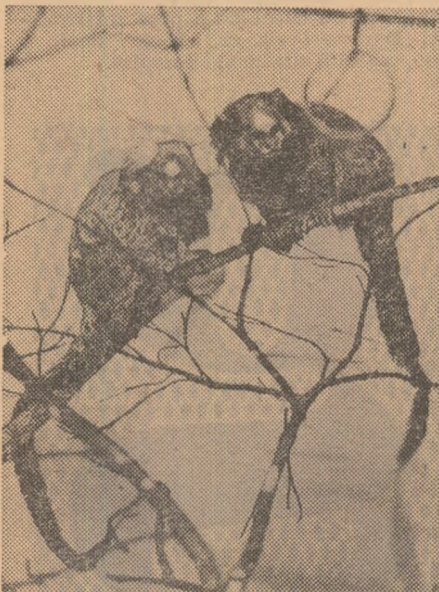
În ultimele luni, presa occidentală a început însă să publice tot mai multe știri despre fantasticul fenomen. Deși majoritatea au apărut în ziare care publică cu multă larghețe tot soiul de relatări senzaționale făcute de marinari, vînători sau pescari, de data aceasta e vorba, se pare, de un lucru mai demn de crezare, de observații efectuate independent de echipajele a cîtorva nave.

O roată luminoasă tipică ar avea, după descrierile acestor marinari, un diametru de circa trei kilometri și spițe drepte sau spiralate; ea se învîrte cu o viteză uluitoare, de pildă cu 30 de metri pe secundă, fie în direcția acelor ceasornicului, fie invers. Dar în a doua comunicare făcută de pe bordul unui din vase, „Glenfolloch”, se arăta că echipajul observase și o roată dublă; două roți fosforescente de cîteva kilometri, cu osie comună și dispuse una deasupra alteia, se învîrteau în direcții opuse.

Profesorul vest-german Kurt Kahle socotește roțile luminoase un fapt incontestabil, un fenomen caracteristic golfului Stam și mării din preajma insulei Borneo. Dar după părerea lui aceste efecte luminoase se produc în apă, iar ceața strălucitoare care se observă deasupra ei nu este decît un miraj.

Fără să poată da o explicație exactă bizarului fenomen, profesorul Kahle consideră că el s-ar datora bioluminescenței. Este, evident, cea mai simplă explicație. Dar apariția unor figuri, cu formă precisă, cu un diametru de cîteva kilometri și o viteză depășind pe cea a curenților, valurilor și vîntului, impune căutarea unor clarificări suplimentare.

(După „Znanie-Sila“)

La grădina zoologică din Leningrad Jacques și Vasea reprezintă neamul maimuțelor ustiții. Originare din America de Sud, ele sînt cele mai mici maimuțe din lume. Cîntăresc circa 400 gr.

Ultima zi a orașului Pompei

(Urmare din pag. 4-a)

păratului Titus, fiul lui Vespasian, Plinius avea rangul de amiral al flotei romane, cu baza la Misena. Când a văzut înălțându-se din craterul vulcanului un gigantic arbore de fum, Plinius a hotărât să organizeze ajutorarea sinistraților. În fruntea vaselor sale, el a pornit spre Stabia, unde i-a îmbarcat pe primii refugiați apoi a poposit la vechiul său prieten Pomponianus.

Ceea ce-l reținea acolo era nu numai dorința de a-și petrece în mod plăcut răgazul, ci și intenția de a furniza un exemplu de calm locuitorilor cuprinși de spaimă. De aceea, înainte de prinz, își luă tacticos baia, iar după masă se culcă, pentru a-și face ca de obicei siesta.

Dar pe măsură ce se scurgeau minutele, vaporii de sulf se făceau tot mai denși și respirația amiralului devenea din ce în ce mai grea. În cele din urmă, ploaia de cenușă îl sili să se scoale. Cu capul apărat de o pernă și cu fața învelită într-o pînză de in, se îndreptă spre țârm, urmat de suita și gazdele sale. Dar nu mai putu să se urce pe bordul unei nave, căci marea era înspăimântător de agitată.

Resemnat, Plinius se întinse pe nisip. Mai apucă să ceară o cupă cu apă, apoi căzu neînșuflețit, „cu căile respiratorii astupate“, cum avea să scrie nepotul său, Plinius cel Tânăr.

Numai în cuprinsul orașului Pompei s-au înregistrat peste 2000 de morți, la care trebuie adăugați cei uciși în localitățile din apropiere și pe cîmpiile învecinate.

După 2000 de ani

Astăzi coastele Vezuviului sînt din nou populate, mai populate încă decît

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

GUTH ȘTEFAN — Brașov: Vom căuta să vă satisfacem dorința. Pînă atunci, cum dionina n-a dat rezultate, vă recomandăm un unguent oftalmic cu hidrocortizon (4 fiole de hidrocortizon încorporate în 5 g lanolină + 5 g vaselină) cu bune efecte calmante în tratamentul **cheratitei punctiforme**. De fapt, în multe cazuri, afecțiunea se vindecă de la sine, cu timpul, chiar fără un tratament

DOLENTE — Brașov: Adresați-vă, în scris, Clinicii de nevroză a Spitalului Prof. dr. Gh. Marinescu din București, șoseaua Berceni 10.

LIVIA TOMESCU — Timișoara: 1) Cauza determinantă a cancerului sinului este încă necunoscută, deși un număr de cercetări au încercat să demonstreze existența unui virus sau chiar a unui parazit (nematod). Factorii favorizanti sînt multipli: ereditari, endocrinii (frecvența este mai mare la menopauză), traumatici etc. 2) Se manifestă ca un nodul tare, care-și mărește treptat volumul (poate fi confundat însă cu adenofibromul mamar sau cu boala chistică Reclus, care sînt tumori benigne!). 3) Bolnava însăși este cea mai aptă de a-și descoperi tumoarea incipientă, reducînd astfel urmările grave printr-un diagnostic precoce și un tratament chirurgical adecvat. Autoexaminarea regulată a sînilor, după fiecare perioadă menstruală, trebuie deci practică de orice femeie peste 30 de ani. 4) Clinica de oncologie sau orice serviciu chirurgical.

C. MARINESCU — București: Diagnosticul de colibaciloză localizată la vezica biliară se face prin însămînțarea bilei, extrasă prin tubaj duodenal, pe medii de cultură, pentru a se constata dacă conține microbi. Pentru extragerea bilei se folosește un tub de cauciuc (sonda Einhorn) care — după sterilizarea — este introdusă pînă în porțiunea a doua a duodenului.

I. POPESCU — Tirgu Jiu: Este necesar să vă faceți dozarea 17-cetosteroidilor urinari (reacția Zimmermann). Medicatie tonică și erotizantă de lungă durată cu: testosteron (25 mg de 2 ori/săptămîna), stricnină (1—3 mg.s.c./zi), Fosfobion (1 fiolă buvabilă/zi), iohimbina clorh. (pilule de 5 mg.), 2—3 pilule/zi. Fizioterapia (balneoterapie cu dușuri reci-calde, alternativ, sub jet puternic) și reflexoterapia (injecții intradermice paravertebrale în regiunea cervicală cu extract placental, testicular sau numai cu apă distilată, în 10 ședințe consecutive) au de asemenea efecte deosebit de bune în tratamentul impotenței de erecție.

BELU — Sighișoara: 1) Pentru prevenirea și tratamentul tahicardiei pe fond neurovegetativ: Rp.Chinidină sulfurică 0,20 g, luminal sodic 0,01 pentru un cazet. Se administrează la intervale regulate de 3 ori pe zi. Pentru sedare se mai pot utiliza: Pasinal, 1 linguriță de 3 ori pe zi sau Extraveral (un comprimat de 3 ori pe zi). 2) Se fac 3—4 cure de Folcisteină, cu pauze de 2—3 săptămîni

acum două milenii. Deși între timp au mai avut loc și alte erupții: una, deosebit de violentă, în 1794, precum și alte cîteva în perioada 1875 și 1906 (în acest din urmă an, coloanele de fum au atins 13000 de metri înălțime, iar lava a distrus funicularul de pe unul din povîrnișuri). Dar din 1944 încoace vulcanul a adormit cu desăvîrsire.

Pompei a rămas una din cele mai mari atracții turistice ale lumii. În același timp, el constituie un adevărat tezaur pentru istorici și arheologi. Durata relativ foarte mică a cataclismului a permis „fotografierea“ societății romane într-una din așezările ei de seamă, ca și conservarea uimitor de fidelă a nenumărate aspecte ale existenței cotidiene.

Lava a acoperit nu numai străzile și clădirile, ci și trupurile celor morți. În carapacea minerală formată astfel, corpurile s-au descompus încetul cu încetul, lăsînd în loc un vid care păstra forma cadavrului. Conform procedurii inventat de profesorul Fiorelli, acest vid este umplut cu gips lichid, care e lăsat apoi să se întărească. Urmează momentul cel mai delicat al operației — desprinderea de invelișul de magmă. Grație acestei tehnici s-au obținut reconstituiri zguduitoare ale agoniei și morții celor surprinși de popoul de lavă.

Lucrările oamenilor de știință continuă. Abia două treimi din Pompei au fost date la iveală de săpăturile efectuate pînă acum. Fiecare nouă descoperire aduce o precizare în plus asupra felului în care au trăit și au murit locuitorii năpăstuiților așezări de la poalele Vezuviului.

între ele, cite o fiolă pe zi. Citiți de asemenea și răspunsul dat sub I. Popescu — Tg. Jiu.

G.A. — Bistrița: Citiți răspunsul dat sub Ion Caba — Mediaș la „Poșta medicului“ din „Veac nou“ nr. 4/1966.

DINU MARIAN — Giurgiu: Pentru un adolescent de 16 ani, excesul de păr facial (în termeni medicali: hirsutism) nu este chiar motiv de tragedie. Dar, în fine... Ar fi necesară o investigație endocrinologică pentru a se elimina ipoteza existenței unei secreții crescute de hormoni androgeni din suprarenală. Ca tratament curativ: electroliză sau diatermocoagulare cu un ac fin la papila perilor (operație efectuată de un dermatolog specialist). Ca paliativ, decolorarea perilor cu: Rp.Perhidrol și lanolină, cite 5 g, vaselină 10 g.

ANDRONESCU NICOLAE — Com. Vaideeni, raionul Horezu: 1) Greutatea în respirație (dispneea) poate avea cauze pulmonare, cardiace etc. Cum pe baza acestui unic simptom nu putem stabili nici diagnosticul, nici tratamentul, este mai bine să consultați un medic internist. 2) Pare a fi vorba de varicocel, dar diagnosticul trebuie confirmat de un specialist urolog.

I. D. MAX — Pitești: După părerea noastră, uretrita dv. (gonococică? trihomoniazică?) neglijată sau incorect tratată s-a complicat cu o orhită și — posibil — cu o prostatită. Tratamentul complex și de lungă durată (antibiotice, băi calde, masaj etc.) trebuie stabilit numai după un examen medical amănunțit.

EUGEN IONESCU — Galați: Citiți răspunsul dat sub I. D. Max — Pitești.

B. ELENA — Brad: Din păcate, așa cum v-am mai răspuns, asupra substanței respective nu am mai obținut informații suplimentare; prin urmare, nu vă rămîne decît să o înlocuiți cu unul dintre mijloacele de tratament enumerate de noi.

NICOLAE VOICU — Craiova: Da, există un asemenea sanatoriu; internarea se face pe baza recomandării unui serviciu spitalicesc de specialitate din orașul dumneavoastră.

A. I. M. — București: „Leacul“ radical al tulburărilor dv. nevrotice constă în normalizarea vieții sexuale prin căsătorie (la 27 de ani este și timpul!). Altcum, Bromovalul, Napotonul, Nozinanul și celelalte somnifere sau deconectante (dar, bineînțeles, nu și vinul ori țuica) n-au decît valoarea unor paliative.

MIGHELIN — Buziaș: În strabism, tratamentul ortoptic dă rezultate numai între 3—15 ani și numai dacă unghiul de deviație nu este mai mare de 25°. Eficacitatea este însă numai corecția chirurgicală, de loc periculoasă, care constă în tenotomia (scurtarea tendonului) mușchiului drept extern al ochiului (în strabismul convergent) sau drept intern al ochiului (în strabismul divergent). După operație veți face exerciții ortoptice.

MAGAZINUL UNIVERSAL

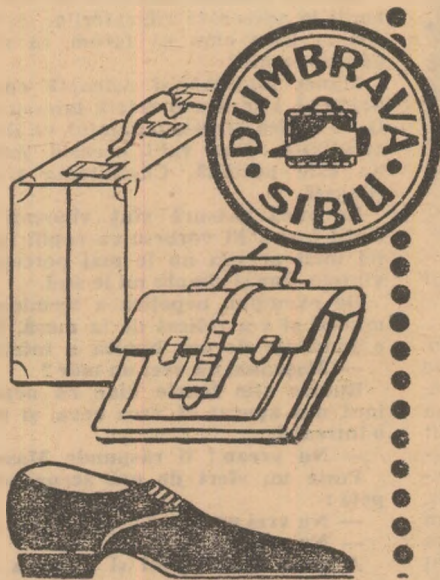
VULTURUL DE MARE

din str. Bărăției 31

pune la dispoziția cumpărătorilor
un mare sortiment de :

- CONFECȚII PENTRU BĂRBAȚI, FEMEII ȘI COPII :
- TRICOTAJE,
- ȚESĂTURI,
- ÎNCĂLȚĂMINTE,
- ARTICOLE ELECTRICE — MENAJ ȘI DE UZ CASNIC.

Reînnoiți-vă abonamentul la
VEAC NOU

CEREȚI
ÎNCĂLȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE
DE MAROCHINĂRIE

DUMBRAVA

produse
de întreprinderea

13 DECEMBRIE - SIBIU

**COMBINATUL
CHIMIC
FĂGĂRAȘ**

Regiunea Brașov, Telefon 15-20

Produce și livrează,

Cu repartiție :

- Rășină PFL
- Fenoplac

Fără repartiție :

- Oxigen tehnic puritate 99,5%.
- Celuloid (în culori și grosimi diferite).

Executăm piese presate din bachelită pentru uz industrial.

Meciul mini-maxi și câștigătorul lui

Hotărât lucru, moda e la modă. Parcă niciodată nu s-a discutat atîta pe seama ei, moda nu a format obiectul unui interes atît de larg. Avem deci de ce ne bucura Căci, pentru că a atins un asemenea grad de democratizare, de eliminare din canoanele rigide care o făceau exclusivistă și tiranică, moda permite astăzi realmente fiecărei femei să-și aleagă ceea ce îi convine. Să ne gândim numai la faptul că de cîțiva ani monopolul unei singure siluete a dispărut. Ca și natura, ea a devenit multiplă și variată. Și se menține așa.

Spuneam că parcă niciodată moda

Mini și maxi reconciliate experimental în același ansamblu

n-a suscitat atîtea discuții ca acum. Tradiționala prezentare de început de an a colecțiilor marilor case pariziene, care a avut loc recent, a fost o nouă confirmare a acestui interes. N-a lipsit de la paradă nici unul dintre „zeii” eleganței franceze, care fac și desfac destine vestimentare — începînd cu Dior, Chanel, Cardin (sau, ca să respectăm ordinea desfășurării, începînd cu Jacques Heim, care a deschis parada) și pînă la Courreges, Balmain, Moynoux etc. etc. Zei care propun bianual, pentru ca purtătoarele să dispună. Iar acestea dispun, mai mult ca niciodată.

Să ne oprim, de exemplu, la aspectul-cheie al paradei pariziene: lungimea rochiilor. Dar mai întîi cîteva cuvinte despre fenomenul „Bonnie and Clyde”, la ordinea zilei în Occident. Filmul american cu acest titlu (*despre care scriem în pag. 5 — n.r.*) a stîrnit interes nu numai în cercurile artistice, ci și în cele de modă. Linia „Bonnie” de la începutul deceniului al patrulea, cu fusta pînă la jumătatea gabei și beretă neagră, a părut creatorilor un filon bun de exploatat. Drept care unii și-au pregătit colecțiile pe acest stil „gangster”, lungind rochiile. De aici a început un aprig meci între mini și maxi-fuste, din care au ieșit învingătoare primele. De altminteri, trebuie să spunem că respectivii creatori au manifestat prudență: nu s-au hazardat să excludă complet „minile”, încît în colecțiile lor cele două lungimi coexistă. Iar casa Dior le-a combinat în ansambluri în care pardesiul coboară sub genunchi, iar rochia se oprește deasupra lor.

Cîteva cuvinte și despre noțiunea „mini”. Ca orice exagerare, fustele care urcau foarte sus n-au prins. Cine se ghindează numai după jurnalele străine de modă, poate crede greșit că mini-fustele mișună pe străzile din Occident. Dar un lucru bun tot a rămas de la ele.

Moda s-a scurtat, a întinerit, a degajat picioarele, așa că azi cînd spunem „mini”, înțelegem nu 25 de centimetri deasupra genunchiului, ci 3-5-7 centimetri. Ceca ce e frumos, rezonabil, tinerească. Și durează.

Dar să ne întoarcem la meciul mini-maxi și să dăm cuvîntul unui creator de autoritate — André Courreges:

„In colecția mea femeile continuă să rămîină tinere. Ele se îmbracă în roz, alb, verde, poartă rochii scurte”.

Un alt creator, Paco Rabane, exprimă aceeași idee:

„Stilul Bonnie și Clyde e absurd. Femeile au întinerit cînd și-au dezvelit genunchiul, și acum să fie silite să-și acopere piciorul! Au fost reinventați ciorapii, au fost descoperiți frumoșii și practicii ciorapi colanți. Și acum să renunțăm la ei!”

Am putea cita și alte păreri, dar ele repetă aceeași idee. În concluzie, putem spune că Parisul este anti-maxi, este împotriva acoperirii genunchiului. O notă discordantă face Brigitte Bardot, care a declarat că vara, la soare, se poate expune complet goală, dar atunci cînd se îmbracă, preferă să poarte maxi-fuste. Această bruscă preferință a actriței care pînă acum a fost o ferventă purtătoare de mini, are o explicație foarte precisă: sora ei, Mișanou Bardot, a deschis o casă de modă debutînd cu o colecție tip „Bonnie și Clyde”. Cine ar putea să-i facă reclamă mai bună decît celebra B.B.!

Parada modei de la Paris a marcat întoarcerea la o oarecare suplețe, la un oarecare romantism poate necesar după abuzul de geometrie de pînă acum. Rochiile tind să se amplifice cu pluri, godeuri, fără, însă, să excludă linia „economicoasă” încă în vogă. Femeile au învățat un lucru foarte convenabil: că se pot îmbrăca frumos și cochet cu material puțin.

I. Skobțeva

DIN SECRETELE PEDAGOGIEI

De ce nu ascultă copiii

Printre multele întrebări pe care părinții le adresează educatorilor, cel mai des revine: cum să facem ca să ne asculte copiii?

Mama întrebă și așteaptă cu nădejde să i se dea o rețetă miraculoasă. O va aplica și gata! Băiatul va deveni ascultător. Dar vai! această minune nu este posibilă. Cumințenia trebuie educată.

În bună măsură sînt vinovați părinții inșiși. Ei vorbesc cu copiii în așa fel încît aceștia nu le mai percep cuvintele. Pur și simplu nu le aud.

De exemplu, nepoțica a terminat de mîncat și s-a ridicat de la masă. După o jumătate de oră bunica o întreabă:

— Mașenka, nu vrei un măr?

Bunica știe foarte bine că nepoțica încă n-a apucat să vrea ceva, și totuși o întreabă.

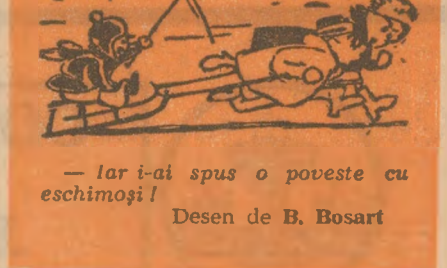
— Nu vreau! îi răspunde Mașenka.

Peste un sfert de oră scena se repetă:

— Nu vrei un măr?

— Nu vreau!

A treia oară la fel și a patra oară așijderi... Fetița nici nu mai ascultă

— Iar i-ai spus o poveste cu eschimoși!

Desen de B. Bosart

ce i se spune, tot ce vrea e să scape de cîcăleala bunicii.

În sfîrșit, bunica schimbă leit-motivul. Cel nou, repetat la fel de insistent, sună:

— Curînd o să stăm la masă!

Și o ține așa pînă cînd vine ora mesei. Atunci o cheamă:

— Vino să mîncînci!

Nepoțica nu reacționează.

— Tu n-aiuzi ce-ți spun?

Dar fetița chiar că nu mai aude cuvintele care i s-au repetat inutil de atîtea ori, pînă la saturație. Poate că

„secretul” ascultării trebuie căutat și aici, în maniera de a vorbi cu copiii?

Să zicem că aveți un copil dezordonat cu jucăriile lui. Cum reacționați? „Le împrăști prin toată casa și le lași așa. De fiecare dată trebuie să strîng după tine!” În această locvacitate se pierde principalul: „Stringe-ți jucăriile!” N-ar fi mai bine și mai eficient să-i spuneți asta o singură dată?

Evident, însă, că acum nu se mai poate admite o retragere. Dacă ați spus o dată, trebuie să obțineți executarea. Nu căutați refugii și justificări nici în graba matinală, nici în oboseala sau nervii dumneavoastră.

Dar să mai luăm un exemplu (exemplele ne lămuresc întotdeauna cel mai bine). Dimineața vă duceți băiatul la grădiniță. Are șase ani și știe să se îmbrace singur, să-și facă patul, să mînce. Îl treziți cu o oră mai devreme fiindcă vreți să-l obișnușiți să se îmbrace singur. Dar dimineața e așa de plăcut să mai zăbovești în pat! Ce faceți?

— Marik, scoală-te și îmbracă-te!

— Nu vreau! Îmbracă-mă tu.

— Nu, să te îmbraci singur!

— Ba nu!

Și tîrziu! Continuați pînă cînd vă uitați la ceas și constatați că nu mai aveți timp să-l convingeți pe Marik să se îmbrace singur. Atunci începeți să trageți pe el la repezeală rufăria, hăinuțele. Iar la grădiniță vă plîngeți educatoarei:

— E tare neascultător!

Nimic de zis: dimineața este timpul cel mai aglomerat, mai ales pentru femei. Și totuși, dacă vreți să obțineți ce v-ați pus în gînd, trebuie să faceți unele sacrificii. De exemplu, de două-trei ori să vă sculați dimineața cu o jumătate de oră sau chiar cu o oră mai devreme decît de obicei. Să ne imaginăm cum ar fi:

— Marik, îmbracă-te!

— Nu vreau! ș.a.m.d.

Nu-i mai spuneți a doua oară. Vă îmbrăcați și vă apropiați de pat.

— Tu tot mai stai culcat? Eu plec. Rămîi singur.

Vă previn, nu-i o rețetă, ci o variantă posibilă. Și, mai ales, esențialul e să vă păstrați calmul. Aveți o rezervă de timp de care băiatul nu știe nimic. Ce va face el? Va începe, bineînțeles, să urle. Dar nu vă lăsați înduișoată.

— Dacă te îmbraci repede, te aștept puțin — îi spuneți.

Fiți siguri că procedeu va avea efect. Dacă nu chiar de prima dată, a doua oară neapărat. Iar mica dumneavoastră victorie va aduce roade mult mai bogate decît vă așteptați. Copilul va înțelege că sînteți mai tare.

B. Leonidova

SPORT

Cine îl va înlocui pe Brumel?

Am intrat în al cincilea an de cînd Valeri Brumel a ridicat plafonul săriturii în înălțime la 2,28 metri. De atunci, nici un alt atlet din lume n-a reușit nu numai să depășească, dar nici să se apropie de acest rezultat.

Cum se explică longevitatea recordului stabilit de talentatul sportiv, pe care un accident stupid l-a oprit din drumul său spre înălțimi? Să ascultăm chiar opinia lui.

— În 1960, John Thomas a adăugat dintr-o dată șase centimetri la recordul de 2,16 metri al lui Iuri Stepanov, iar în 1963 am adăugat și eu șase. În felul acesta, în patru ani plafonul recordului a fost ridicat cu 12 centimetri — termen nemaivăzut de scurt pentru astfel de înălțimi. Dar cu cît urcăm mai sus, cu atît mai mult timp ne trebuie pentru depășirea forței gravitaționale a pămîntului. Aceasta-i cauza obiectivă. Dar mai există și una subiectivă — în momentul de față, pe firmamentul atletismului nu văd nici un săritor capabil să pătrundă în „stratosferă”.

E adevărat. Nici un atlet nu domină acum categoric această probă spectaculoasă, în așa fel încît să se distanțeze de „următorii” lui. La titlul suprem aspiră cu șanse egale sovieticul Valeri Skvortov și doi Johni americani: Thomas și Rambeau.

Dar să revenim la Brumel. Întrebat pînă unde ar fi urcat ștacheta dacă accidentul nu l-ar fi despărțit pentru o perioadă lungă și chinuătoare de sportul preferat, el a răspuns fără ezitare:

— Pînă la 2,30—2,35 metri.

Cifra este cu adevărat fantastică, chiar și pentru blazarea noastră de oameni răsfățați cu rezultate care de care mai uimitoare și nu putem decît regreta și mai mult că o întîmplare absurdă ne-a privat de o asemenea per-

formanță de „zbor liber” la înălțimea unui etaj de bloc modern.

Fiindcă ne întrebăm cine îl va înlocui pe Brumel, trebuie să subliniem mai întîi că atletul dorește... să fie chiar el acela, dacă sănătatea-i serios zdruncnată i-o va permite. În definitiv n-are decît 25 de ani. Să nu uităm că la 30 de ani, Igor Kașkarov a avut o spectaculoasă întoarcere în sectorul de sărituri, care i-a adus un titlu prețios.

Dar dacă Valeri nu va putea, un Brumel va onora oricum această probă. La Lugansk, orașul de baștină al familiei, se afirmă mezinul Igor de 15 ani. De semnalat că încă de la început Igor se împune ca Igor, nu ca „fratele lui Valeri”. Personalitatea lui se formează și se dezvoltă independent, nu în umbra — totdeauna stînjeuitoare — a fratelui celebru.

Cît despre Valeri, dacă nu va putea redeveni sportiv, va deveni antrenor. El a folosit imobilitatea forțată și prelungită la pat pentru a urma, prin corespondență, cursurile de antrenori, noua ipostază, el ar dori să reușească cel puțin în aceeași măsură în care a izbutit în lupta îndîrjită cu ștacheta.

Mozaic olimpic

● Celebrul schior austriac Tony Sailer, croul Olimpiadei din 1956, a reușit să fie campion și la Grenoble. Cum așa? vă veți întreba dumneavoastră, știind că Sailer nu concurează. Iată cum: după ce o vreme a fost actor de cinema (i-am aplaudat farmecul, degajarea și, bineînțeles, calitățile sportive în filmul „O stea cade din cer”), vedeta schiului austriac s-a consacrat ziaristicii. La Grenoble, el reprezintă ziarul vienez „Kurier”, cotidianul „Die Welt” din Hamburg și agenția „France Presse” (e și acesta un record!). Ca ziarist, a participat la „întrecerea reporterilor” care au încercat cu propriile lor picioare pîrtia de slalom uriaș. Inutil să mai spunem că Tony Sailer și-a surclasat adversarii.

● Personalul de deservire al Jocurilor olimpice nu recunoaște nici o autoritate în afara legitimațiilor speciale. Victimele acestei ultravigilențe, pe care, de altminteri, au cerut-o chiar ei, au fost inșiși Președintele Comitetului olimpic francez, contele De Beaumont și unul dintre conducătorii delegației franceze, colonelul Crispin. Cei doi oficiali n-au fost lăsați să intre în restaurantul olimpic fiindcă... n-aveau fotografiile pe legitimații!

● Muzeul Stendhal din Grenoble, unde scriitorul francez a văzut lumina zilei, a devenit un adevărat loc de pelerinaj pentru oaspeții orașului Olimpiadei de iarnă. La teatrul municipal din localitate se prezintă opera lui Henri Sauguet scrisă pe motivele romanului „Mănăstirea din Parma” de Stendhal.